

Ruimtelijke Onderbouwing

Zonnepark De Stegenhoek

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

LC Energy
Bronland 12
6708 WH WAGENINGEN

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 10229
Datum: Juni 2021

NL.IMRO.0158.WBAB1006-0001

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding.....	5
1.2	Ligging en begrenzing projectgebied.....	6
1.3	Huidig planologisch regime	7
1.4	Leeswijzer	8
2	Planbeschrijving	9
2.1	Beschrijving huidige situatie projectgebied.....	9
2.2	Het zonnepark	14
3	Beleidskaders	28
3.1	Inleiding	28
3.2	Rijksbeleid.....	28
3.3	Provinciaal beleid	33
3.4	Regionaal beleid	43
3.5	Gemeentelijk beleid.....	44
3.6	Conclusie.....	53
4	Waardentoets	54
4.1	Inleiding	54
4.2	Natuurwaarden	54
4.3	Archeologische waarden	56
4.4	Cultuurhistorische waarden	57
4.5	Water	57
4.6	Conclusie.....	59
5	Milieuaspecten.....	60
5.1	Inleiding	60
5.2	Bodem	60
5.3	Geluid	61
5.4	Luchtkwaliteit	62
5.5	Externe veiligheid	62
5.6	Bedrijven en milieuzonering.....	64
5.7	Vormvrije m.e.r.-beoordeling	64

5.8	Lichtreflectie	65
5.9	Elektromagnetische straling	65
5.10	Warmteontwikkeling	66
5.11	Leidingen	66
5.12	Verkeer en parkeren	66
5.13	Conclusie.....	67
6	Uitvoerbaarheid	68
6.1	Inleiding	68
6.2	Ruimtelijke uitvoerbaarheid	68
6.3	Maatschappelijke uitvoerbaarheid.....	68
6.4	Economische uitvoerbaarheid	69
6.5	Conclusie.....	69

Bijlagen

- Inrichtings-, beplantings- en beheerplan Zonnepark De Stegenhoek
- Toetsing Wet natuurbescherming, Zonnepark De Stegenhoek
- Aeries Zonnepark De Stegenhoek
- Zonnepark De Stegenhoek, Omgevingscommunicatie Proces
- Zonnepark De Stegenhoek, Financiële participatie
- Aansluiting op onderstation Enexis – gegarandeerd
- Technische tekeningen, apparatuur, onderhoud en opruiming
- Overlegreactie provinciaal archeoloog
- Watertoets
- Beoordeling zonnenvelden, juni 2021
- Vormvrije m.e.r. beoordelingsnotitie Zonnepark De Stegenhoek

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Kabinet heeft met het nationale Klimaatakkoord een centraal doel gesteld: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgas in Nederland met 49% ten opzichte van 1990. Het kabinet pleit in Europa voor een broeikasgasreductie van 55% in 2030. Het centrale doel van het Klimaatakkoord raakt aan het leven van alledag. Huishoudens zullen worden gedwongen bewuster met energie om te gaan en alternatieve vormen van energieproductie worden zichtbaar in het landschap. Ook de gemeente Haaksbergen wil actief werken aan de energietransitie en in 2050 energieneutraal zijn. Om dit te behalen wil de gemeente in eerste instantie 40 hectare aan zonneparken planologisch toestaan (onder voorwaarden), als één van de maatregelen.

LC Energy wil, in samenwerking met grondeigenaren, een zonnepark realiseren tussen de Kinkelerweg, de Stegenhoekweg en de Fluttersbeek in het buitengebied van de gemeente Haaksbergen. Middels dit zonnepark wordt duurzame energie opgewekt voor een periode van 25 jaar. Het projectgebied heeft een oppervlakte van bruto circa 10,2 hectare en is momenteel agrarisch in gebruik. Van dit projectgebied wordt circa 6,3 hectare ingericht met de technische installatie. Dit betreft het terrein binnen het hekwerk met zonnepanelen en toebehoren. Het zonnepark wordt daarnaast landschappelijk en natuurlijk ingepast en ingericht en er is ruimte voor duurzame landbouw (circa 3,9 hectare).

De grondeigenaren bezitten het agrarische bedrijf direct naast het zonnepark, aan de noordoostzijde van het projectgebied. Deze ontwikkeling betreft een nieuwe financiële drager voor het agrarische bedrijf en biedt de grondeigenaren de kans binnen om binnen enkele jaren de milieubelastende varkenshouderij (300 zeugen) af te bouwen en uiteindelijk te staken, waarmee stikstofdepositie verdwijnt. Op deze wijze wordt nog eens extra bijgedragen aan klimaatadaptatie en het verbeteren van de leefomgeving. De grondeigenaren leggen ook zonnepanelen op het dak, naast het plan voor realisatie van een zonnepark.

Het voorliggende initiatief voor de realisatie van een zonnepark heeft de volgende kernkwaliteiten:

Figuur 1: Kernkwaliteiten Zonnepark De Stegenhoek

Voor de realisatie van het zonnepark wordt een omgevingsvergunning aangevraagd, in afwijking van de bestemmingsplan (op grond van artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 3° Wabo). Deze voorliggende ruimtelijke onderbouwing is onderdeel van de vergunningsaanvraag. Hierin komen alle relevante aspecten vanuit de ruimtelijke ordening voor dit project aan de orde en deze ruimtelijke onderbouwing toont aan dat de ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

1.2 Ligging en begrenzing projectgebied

Het projectgebied waarin het beoogde zonnepark wordt gerealiseerd ligt in de gemeente Haaksbergen, in het buitengebied, ten westen van het dorp Haaksbergen en ten zuiden van de nabijgelegen N347. Het projectgebied wordt aan de noordkant begrensd door de Kinkelerweg, aan de zuid- oostkant door de Stegenhoekweg en aan de zuidwestkant door de Fluttersbeek (zie figuren 2 en 3). Aan de noordwesthoek grenst een agrarisch erf. Dit betreft het erf van de betrokken grondeigenaren.

Het projectgebied heeft een grootte van circa 10,2 hectare en is agrarisch in gebruik. Dit betreft momenteel grasland.

Figuur 2: Ligging en begrenzing projectgebied Zonnepark De Stegenhoek op topografische kaart, waarbij de ontsluiting van het zonnepark over het erf aan de Kinkelerweg loopt.

Figuur 3: Ligging en begrenzing projectgebied Zonnepark De Stegenhoek op luchtfoto, waarbij de ontsluiting van het zonnepark over het erf aan de Kinkelerweg loopt.

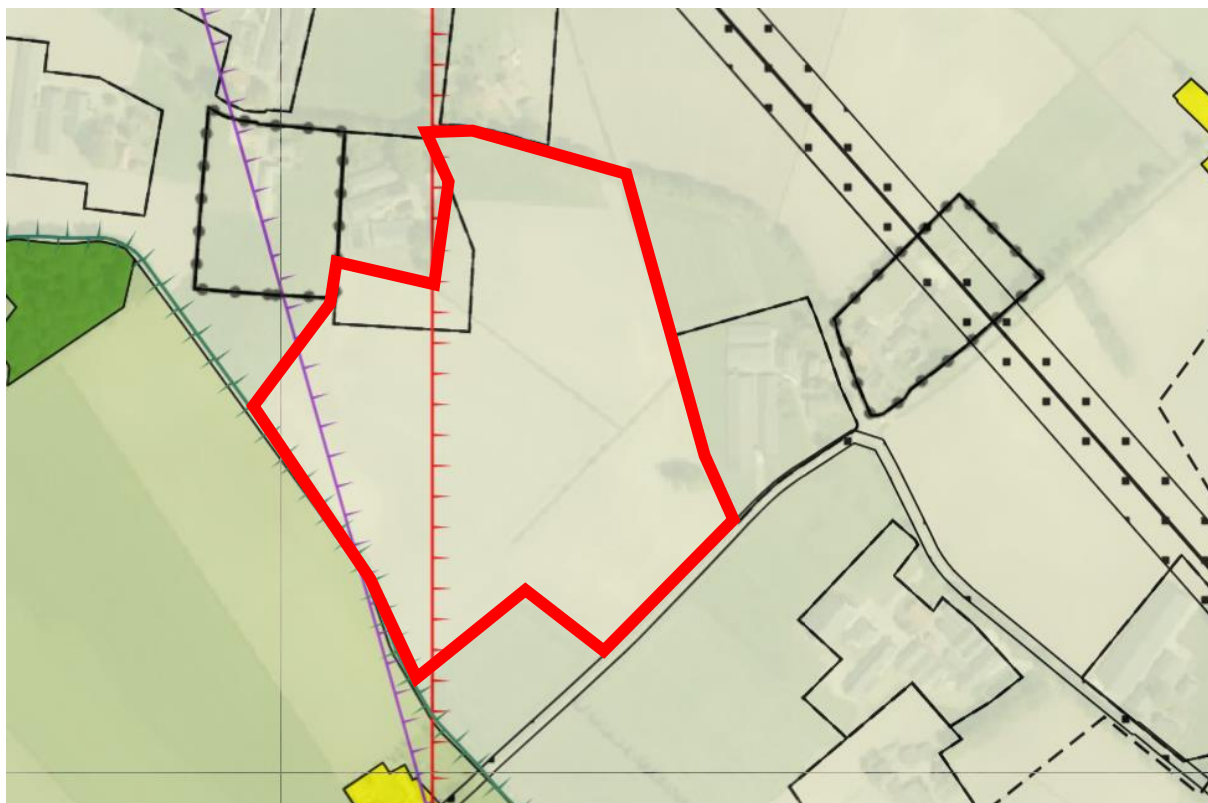
1.3 Huidig planologisch regime

Het projectgebied Zonnepark De Stegenhoek maakt deel uit van het bestemmingsplan 'Buitengebied Haaksbergen', welke is vastgesteld op 22 april 2015. Tevens geldt het bestemmingsplan 'Buitengebied Haaksbergen, partiële herziening veegplan 1', welke is vastgesteld op 1 november 2017.

De betrokken gronden hebben voor het grootste deel de enkelbestemming 'Agrarisch'. Aan de noordwestkant, aansluitend aan het agrarische erf, geldt de enkelbestemming 'Agrarisch – Agrarisch bedrijf' met de bouwaanduiding 'specifieke bouwaanduiding – afwijkende maatvoering 2'. Voor het grootste deel van het projectgebied geldt de dubbelbestemming 'Waarde – Hoge archeologische verwachting'. Voor een klein deel van het projectgebied geldt de dubbelbestemming 'Waarde – Lage archeologische verwachting' (aan de zuidwestkant van het projectgebied). Daarnaast gelden de gebiedsaanduidingen 'luchtvaartverkeerzone' (grotendeels), 'reconstructiewetzone – landbouwontwikkelingsgebied' en 'wro-zone – wijzigingsgebied' (voor het grootste deel).

De voorgenomen realisatie van een zonnepark, het plaatsen en het in gebruik nemen van de constructies met zonnepanelen en toebehoren ten behoeve van het opwekken van duurzame energie (inclusief de bijbehorende landschappelijke en natuurlijke inpassing en inrichting), past niet binnen het huidige planologische regime. Hiertoe wordt een omgevingsvergunning aangevraagd, in afwijking van het bestemmingsplan, met toepassing van artikel

2.12, eerste lid, onder a, sub 3° Wabo. De aanvraag gaat daartoe vergezeld van de voorliggende ruimtelijke onderbouwing.

Figuur 4: Weergave projectgebied Zonnepark De Stegenhoek op verbeelding bestemmingsplan 'Buitengebied Haaksbergen'.

1.4 Leeswijzer

De ruimtelijke onderbouwing is opgebouwd uit 6 hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt eerst ingegaan op het voorgenomen plan. In hoofdstuk 3 komt het beleidskader aan bod. In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van het van toepassing zijnde rijksbeleid, provinciaal beleid en gemeentelijk beleid. Het voorgenomen plan wordt daarbij getoetst aan dit beleid. Hoofdstuk 4 bevat een waardentoets. Hieruit blijkt welke waarden er in het projectgebied aanwezig zijn en of deze worden aangetast door de ontwikkeling. In hoofdstuk 5 komen de relevante milieuaspecten aan bod. In hoofdstuk 6 wordt tot slot ingegaan op de ruimtelijke, maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid.

2 Planbeschrijving

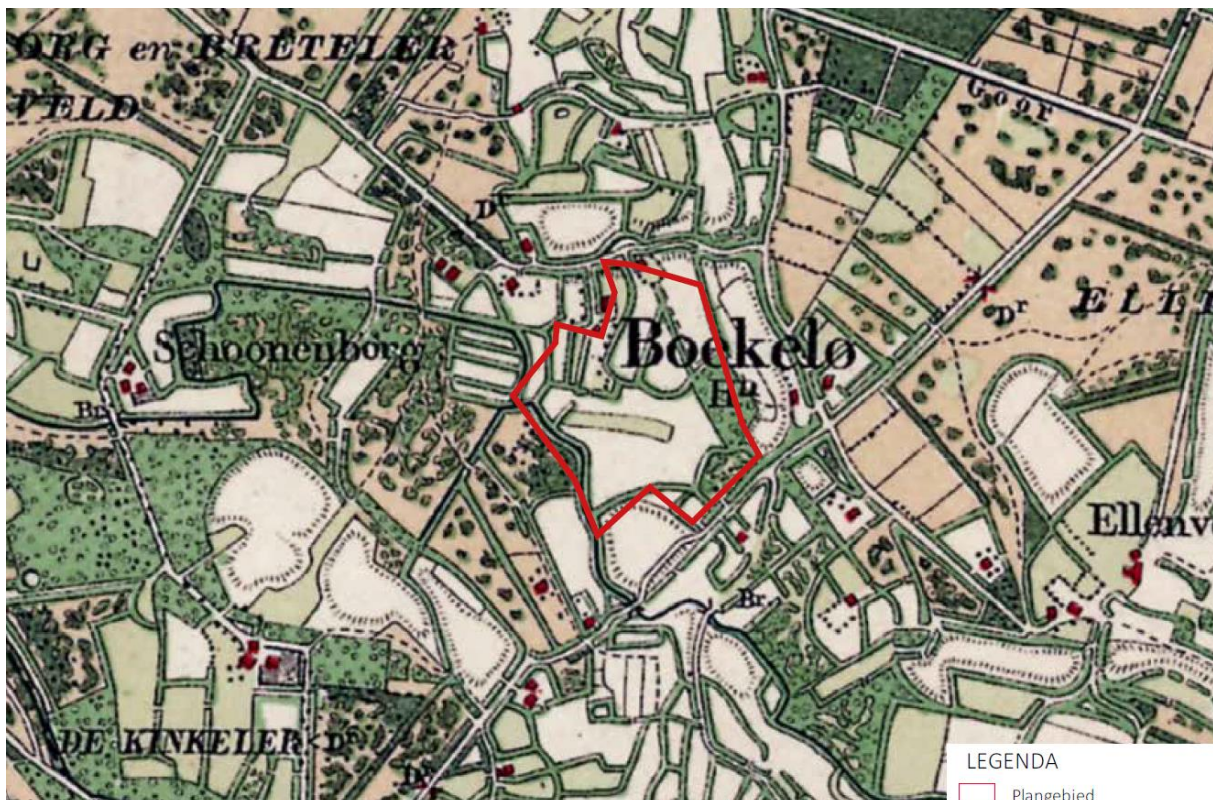
2.1 Beschrijving huidige situatie projectgebied

2.1.1 Ontstaan van het projectgebied

Tot ongeveer 150 jaar geleden werd het landschap van Haaksbergen voornamelijk getypeerd door venen, moerassen en heidegronden. Het landschap werd vanaf de dekzandruggen (zie de geomorfologische kaart in figuur 6) ontgonnen. Op deze hoger gelegen plekken werden de akkers aangelegd. In deze tijd werd er herhaaldelijk mest en plaggen op de akkers gebracht. Hierdoor zijn deze hoger liggende akkers (essen) nog hoger in het landschap komen te liggen. Om deze akkers te beschermen voor het vee en het wild werd er om de akker heen struweel aangeplant, veelal met doorns (zie hier de historische kaart zoals is opgenomen in figuur 5).

Het projectgebied ligt in het oude kampenlandschap. Kenmerkend voor het oude kampenlandschap is de kleinschalige opzet met verspreid liggende erven. Het landschap is ontwikkeld toen de complexen met de grote essen 'bezet' waren en een volgende generatie boeren nieuwe ontwikkelingsruimte zocht. Deze ruimte vonden ze op kleine dekzandkopjes die individueel zijn ontgonnen. Zo heeft ieder erf een eigen eenmansessen. Het landschap bestaat, net als het essenlandschap, uit een samenhangend systeem van eenmansessen op de dekzandkopen, natte laagtes en voormalige heidevelden. Vanuit de erven zijn de heidevelden ontgonnen. Dit heeft geleid tot een spinragstructuur vanuit de erven naar de omliggende gronden en tussen de erven. Het informele en kleinschalige karakter van het gebied maakt het gebied recreatief zeer aantrekkelijk. Op de historische kaart van 1920 (zie figuur 5) is goed te zien dat er een zeer kleinschalig landschap aanwezig was met een dichte structuur van organische houtwallen en bosjes. Op deze kaart valt ook de openheid van de es in het zuidwestelijke deel van het projectgebied op.

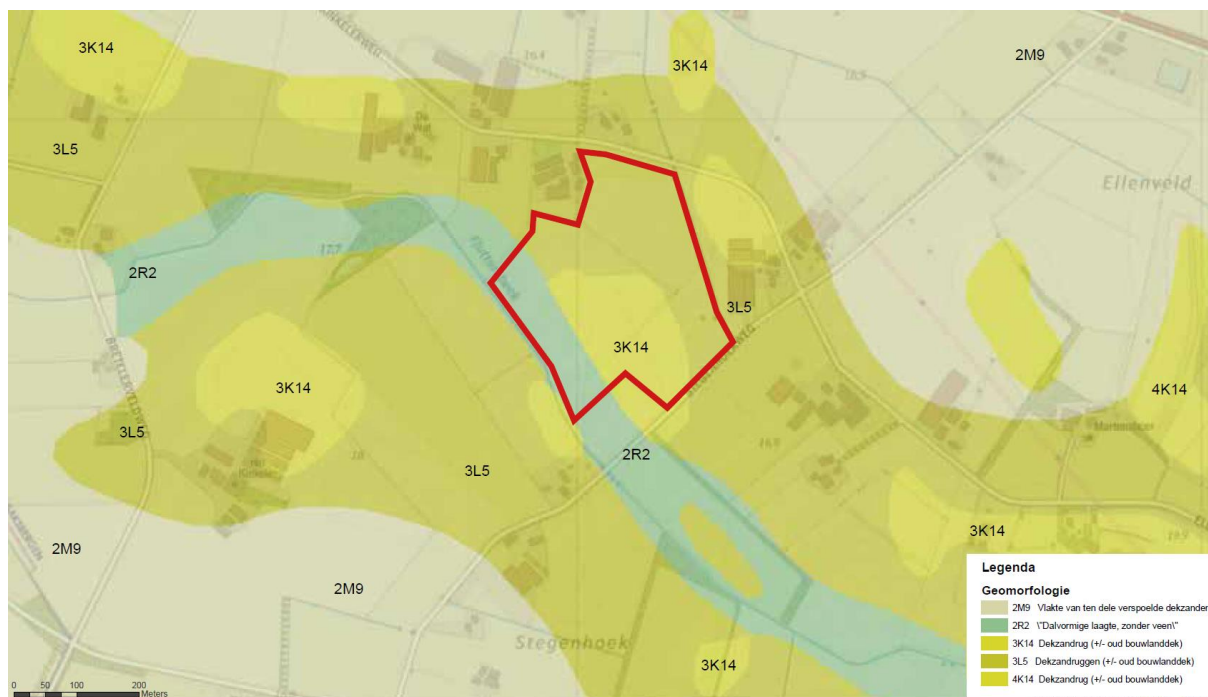
In de laatste 100 jaar zijn door technologische ontwikkelingen, zoals de uitvinding van de kunstmest en het prikkeldraad, veel van deze kleinschalige landschappelijke structuren verdwenen uit het landschap, zo ook rond het projectgebied (zie de huidige topografische kaart zoals is opgenomen in figuur 1). Aan het reliëf in het veld en op de hoogtekkaart (zie figuur 7) is de essenstructuur rondom het projectgebied nog herkenbaar. Van de dichte houtwallenstructuur is niets meer over. Er is nauwelijks nog opgaande beplanting aanwezig in het projectgebied aanwezig.

Figuur 5: Historische kaart welke de landschappelijke inrichting in en rond het projectgebied toont omstreeks 1920.

2.1.2 Bodem en ondergrond

De ondergrond van het projectgebied bestaat uit twee verschillende bodemtypes (zie de geomorfologische kaart zoals is opgenomen in figuur 6). Het zuidwestelijke deel waar de Fluttersbeek stroomt, bestaat uit beekdalgrond en de rest van het projectgebied bestaat uit veldpodzolgrond. Dit uit zich in het veld onder andere in verschil in vochttoestand, waarbij de beekdalgrond aanzienlijk natter is. Midden in het projectgebied ligt een essenkopje, welke zichtbaar is op de hoogtekaart (zie figuur 7).

Figuur 6: Geomorfologische kaart van het projectgebied en de directe omgeving.

Figuur 7: Hoogtekaart (AHN) van het projectgebied en de directe omgeving.

2.1.3 Huidige situatie projectgebied

Het projectgebied heeft een grootte van circa 10,2 hectare en is agrarisch in gebruik. Dit betreft momenteel grasland. Behalve enkele eiken aan de oostkant van het projectgebied, is er geen opgaande beplanting aanwezig in het projectgebied (zie hiertoe ook de foto's, zoals opgenomen in figuren 9 t/m 11). Aan de zuidkant van het projectgebied loopt de Fluttersbeek, door het beekdal. Aan de noordoostkant loopt ook een watergang, direct langs het projectgebied. Doordat de meeste groenstructuren door de veragrarisering in het gebied verdwenen zijn, zijn er ook weinig groene elementen, direct om het projectgebied. In de bredere omtrek wordt het landschap gedomineerd door agrarische gronden, waarbij agrarische gronden worden afgewisseld met houtwallen. Functioneel gezien wordt het gebied gekenmerkt door intensieve veeteelt, waaronder varkenshouderijen. Langs het projectgebied loopt een recreatieve fietsroute (zie figuur 8).

Figuur 8: Topografische kaart met daarop aangegeven het projectgebied en de recreatieve fietsroute.

Figuur 9: Foto projectgebied: De kavelgrens in de vorm van een greppel, ten noordwestkant van het projectgebied, met aan de rechterkant het agrarische erf van de betrokken grondeigenaren.

Figuur 10: Foto projectgebied: Zicht vanaf de Kinkelerweg in de zuidwestelijke richting over het projectgebied.

Figuur 11: Foto projectgebied: Zicht vanaf de Stegenhoekweg in noordoostelijke richting, met links het projectgebied en in het midden van de foto de te behouden eiken.

2.2 Het zonnepark

2.2.1 Initiatief voor een zonnepark

LC Energy wil, in samenwerking met de grondeigenaren, een zonnepark realiseren in het projectgebied. De te realiseren technische installatie wekt duurzame energie op voor een periode van 25 jaar. Het projectgebied is circa 10,2 hectare groot. Hier binnen wordt de technische installatie gerealiseerd, welke wordt afgesloten met een hekwerk, met een grootte van circa 6,3 hectare. Hiermee wordt bijgedragen aan het behalen van de overheidsdoelstellingen om duurzame energie op te wekken. Daarnaast zorgt deze ontwikkeling voor een nieuwe financiële drager voor het agrarische bedrijf van de grondeigenaren, en biedt de grondeigenaren de kans binnen om binnen enkele jaren de milieubelastende varkenshouderij (300 zeugen) af te bouwen en uiteindelijk te staken, waarmee stikstofdepositie verdwijnt. Op deze wijze wordt nog eens extra bijgedragen aan klimaatadaptatie en het verbeteren van de leefomgeving.

2.2.2 De locatiekeuze

De realisatie van zonneparken in de gemeente Haaksbergen is noodzakelijk (dit is onderbouwd in de Regionale Energiestrategie Twente 1.0 en in de gemeentelijk 'Beleidsregels zonnevelden'). De locatiekeuze voor het voorliggende projectgebied is zorgvuldig tot stand gekomen. Hierna zijn de aspecten benoemd die tot deze locatie hebben geleid:

- De ontwikkeling op de voorliggende gronden zorgt voor een nieuwe financiële drager voor het agrarische bedrijf van de betrokken grondeigenaren, en biedt de grondeigenaren de kans binnen om binnen enkele jaren de milieubelastende varkenshouderij (300 zeugen) af te bouwen en uiteindelijk te staken, waarmee stikstofdepositie verdwijnt;

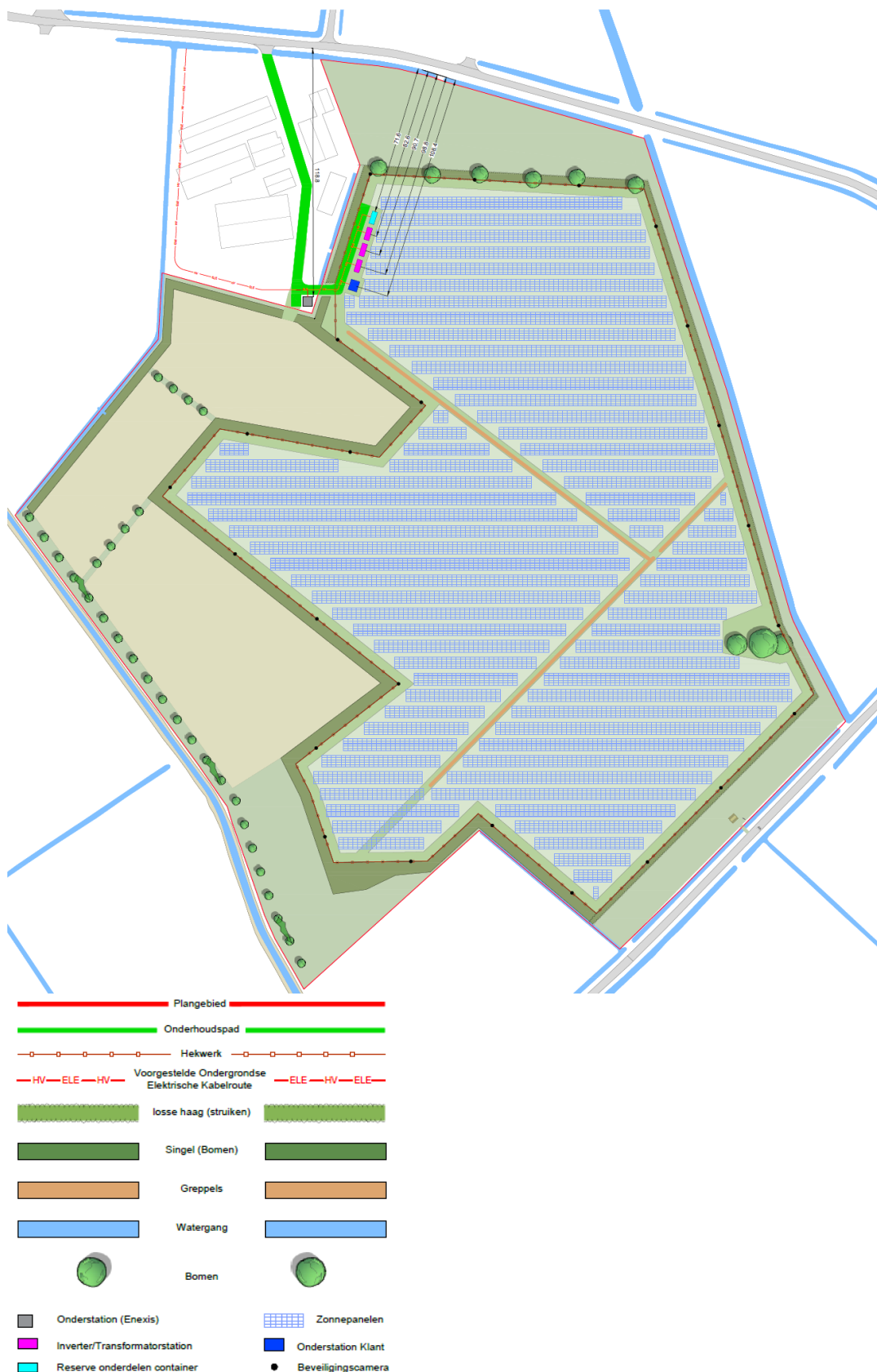
- Het zonnepark kan op deze locatie worden aangesloten op Enexis onderstation Hengevelde;
- Er is relatief gezien een groot draagvlak voor dit plan bij omwonenden;
- De realisatie van een zonnepark op deze gronden is landschappelijk en natuurlijk goed inpasbaar;
- De realisatie van het zonnepark op deze gronden, in samenwerking met de grondeigenaren, gaat gepaard met de realisatie van (naar verhouding) een groot oppervlak aan natuur, landschapselementen en agrarisch medegebruik;
- De realisatie van het zonnepark gaat gepaard met onderwijs(projecten) voor WO, HBO, en MBO studenten;
- De realisatie van het zonnepark gaat op deze locatie gepaard met de realisatie van een picknickplaats met informatiepunt, nabij een recreatieve fietsroute.

2.2.3 Technische gegevens zonnepark

Het projectgebied voor de ontwikkeling van het zonnepark is in totaal circa 10,2 hectare groot. Hier binnen wordt de technische installatie gerealiseerd, welke wordt afgesloten met een hekwerk, met een grootte van circa 6,3 hectare. Naast het opwekken van duurzame energie, wordt deze oppervlakte gebruikt voor landschappelijke en natuurlijke inpassing en inrichting en agrarisch medegebruik. Het zonnepark zelf bestaat uit meerdere elementen. Een ontsluiting, een inkoopstation, transformatoren, omvormers, stellages met panelen, kabels- en leidingen, hekwerk en beveiligingscamera's.

De paneelopstelling met ruimte voor toetreding van licht en waterinfiltratie

In het projectgebied wordt een zuid-opstelling toegepast, welke rekening houdt met de toetreding van daglicht rondom en onder de panelen, en voldoende waterinfiltratie in de bodem. Ook onder de panelen kan het water infiltreren, vanwege het feit dat er enkele centimeters ruimte wordt aangehouden rondom de individuele panelen op stellages. Het water stroomt zo niet alleen aan de onderkant van de stellages, maar ook aan de bovenkant en in de middelste delen van stellages. De zuid-opstelling krijgt een hoogte van maximaal 1,76 meter. Tussen de panelenrijen liggen beheerpaden van 2,2 meter breed. De kleur van de zonnepanelen is donkerblauw of zwart en er wordt één type paneel toegepast. Er geldt opruimplicht voor de paneelopstelling, na 25 jaar. Ook alle overige installaties en bouwwerken worden na 25 jaar verwijderd.

Figuur 12: Technische overzichtstekening Zonnepark De Stegenhoek. Een goed leesbare versie is opgenomen in de separate bijlagen van deze Ruimtelijke Onderbouwing.

Ontsluiting vanaf de Kinkelerweg

Het zonnepark wordt via het bestaande erf van het betrokken agrarische erf, op de Kinkelerweg, ontsloten. De weg bestaat uit verharding en halfverharding. Het is noodzakelijk dat de ontsluitingsweg minimaal halfverhard is, in verband met de toegankelijkheid van het zonnepark bij calamiteiten. De onderhoudspaden langs en tussen de zonnepanelen worden niet verhard.

Technische installaties

De transformatoren worden aan de kant van het noordwestelijke erf, van de grondeigenaren, gesitueerd. Om zo min mogelijk op te vallen worden transformatoren uitgevoerd in de kleur antraciet. Hiermee vallen ze weg tegen de bestaande beplanting en grondwallen. Daarbij wordt een ontsluitingsweg aangelegd rond het erf. Hierdoor zijn transformatoren toegankelijk vanaf het erf, zodat ze in geval van onderhoud of vervanging vanaf de interne weg uit het zonnenveld getild kunnen worden. Het inkoopstation dient buiten het hekwerk te liggen in verband met de toegankelijkheid. Deze wordt daartoe dichtbij de transformatoren geplaatst, maar aan de andere zijde van het hekwerk.

Hekwerk en camera's buiten het zicht geplaatst

Rondom het zonnepark wordt een onopvallend, niet glimmend hekwerk toegepast. Dit betreft een gaashekwerk Orses van Heras (of een vergelijkbaar type). Daarbij wordt geen horizontale bovenbuis of prikkeldraad toegepast. Het hekwerk wordt beveiligd met een hekwerkdetectie en heeft een hoogte van 2 meter. Het gaas zal op 15 centimeter boven het maaiveld beginnen zodat kleinere diersoorten onder het hekwerk door kunnen. De kleur van de staanders is antraciet (RAL8019) en het gaas is steengrijs (RAL7030). Door de donkere kleurstelling zal het hekwerk tegen de beplanting wegvallen. Staanders zullen in het gebied met hoge archeologische waarde ondiep gefundeerd worden. Camera's worden op staanders geplaatst, met een maximale hoogte (bovenkant camera) van maximaal 2,5 meter hoog. Door middel van het plaatsen van hederen tegen het hekwerk, met daarvoor haag/struikenstruweel, wordt het zicht op strategische punten ontnomen voor de omwonenden. Ook is er aan meerdere zijden van het projectgebied afstand gehouden tot het hekwerk. Hier komt een rand van ruig gras met een kruidenvegetatie die bijdraagt aan de biodiversiteit en op andere plekken een kleinschalig landbouwperceel dat het agrarische karakter van het landschap versterkt.

2.2.4 Inrichtingsplan zonnepark

Ten behoeve van het plan is een inrichtings- en beheerplan opgesteld, welk separaat is bijgevoegd ('Inrichtings-, beplantings-, en beheerplan Zonnepark De Stegenhoek'). In deze paragraaf wordt het inrichtings- en beheerplan beknopt weergegeven.

Inpassing binnen bestaande structuur

Het totale projectgebied bedraagt circa 10,2 hectare, waarvan 6,3 hectare gebruikt zal worden voor het zonnepark. De landschappelijke en natuurlijke inrichting, inclusief duurzame landbouw, bedraagt 3,9 hectare. Dit betreft ruim 38% van het projectgebied. De belangrijkste 'maatregel' waarmee het zonnepanelenveld wordt ingepast, betreft de aansluiting met het beekdallandschap van de Fluttersbeek en de noordwestelijke watergang. Doordat de directe omgeving niet veel aanknopingspunten biedt met het omringende landschap, is er bij de inpassing vooral gekeken naar de aansluiting met deze watergangen. Deze doorlopende blauw/groene landschapsstructuren spelen een rol bij de verbinding van de landschappelijke inpassing met haar omgeving. Langs de Fluttersbeek wordt het beekdal vrijgehouden van bouwwerken en zorgt een nieuwe knotwilgenrij voor draagkracht die het landschap versterkt. Hiermee wordt het beekdal beleefbaar gemaakt (zie figuur 13).

De directe omgeving

Zicht op het veld met zonnepanelen, vanaf de erven rondom het projectgebied, wordt voorkomen. Het zicht op de panelen wordt significant beperkt door het laag houden van de paneelopstelling (1,76 meter hoog) en bijhorende bouwwerken. Voor groenstructuren gerelateerd aan de es onttrekt nieuw struweel met struiken het veld met zonnepanelen aan het zicht. Om ook in de winter zicht op het veld met zonnepanelen te voorkomen wordt op mogelijke zichtplaatsen langs het hekwerk klimop geplant, met daarvoor een losse haag / struikenstruweel (zie figuur 13). Langs de rand van het beekdal van de Fluttersbeek is een struweel met bomenrij van knotwilgen toegepast. Deze filteren het zicht op de panelen en begeleiden de landschappelijke doorgaande (water)structuren in het landschap. Dit betekent dat met enige regelmaat geknot of op kniehoogte gesnoeid moet worden. Zo komt er voldoende licht op de onderbegroeiing waardoor deze vitaal blijft.

Enkele greppels blijven behouden

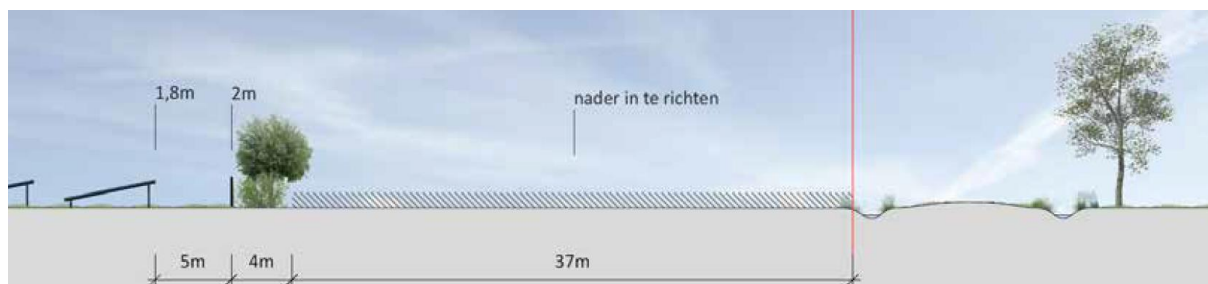
De greppels midden op het perceel staan jaarrond droog. Dit betreffen geen watergangen maar greppels. Deze zijn relatief recent ontstaan, rond de laatste kavelruil. Omdat deze nooit naar behoren hebben gefunctioneerd heeft de eigenaar elders een afwateringsbuis van circa 80 meter lang gelegd die afwatert op de waterschaps watergang, om de afwaterende werking te herstellen. De bestaande greppels zijn dus niet watervoerend, maar hebben wel een cultuurhistorische waarde. De greppels dragen bij aan het van oudsher kleinschalige verkavelingskarakter van het essenlandschap. Deze greppels worden daarom open gehouden om de leesbaarheid van het landschap en percellering van het zonnepark hiermee duurzaam in stand te houden. Door 2 meter afstand van de zonnepanelen te houden aan de noordzijde van de greppels, ontstaat er een onderhoudspad voor de greppels, waarover een trekker kan rijden voor het maaibeheer. Tevens ontstaat er hierdoor een ecologisch gunstige bezonning op de oevers van de greppel, door het vrij houden van de noordkant van de greppel. Aan de andere zijdes van de greppel is 0,5 meter afstand van de greppel ten opzichte van de panelen voldoende.

Kleinschalige landbouwpercelen

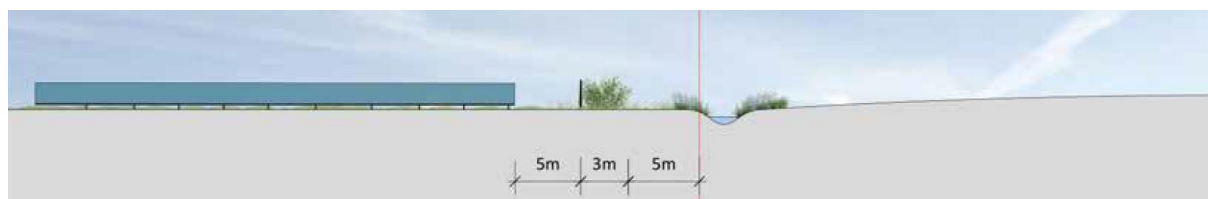
Zowel in het westelijke, voormalige beekdalgedeelte, als in de noordelijke rand komen kleinschalige landbouwpercelen waarbij geen gebruik gemaakt wordt van kunstmest en bestrijdingsmiddelen (zie figuur 13). Dit kleinschalige karakter met kleine percelen, draagt bij aan het herstel van het kleinschalige hoevelandschap. Deze percelen kunnen worden benut voor stroteelt of drukbegrazing met schapen. Het is aan de grondeigenaar om te bepalen welke exacte invulling met kleinschalige landbouw de komende jaren het meest interessant is. De landeigenaren willen deze percelen tevens inzetten als onderzoekslocatie voor studenten van WO, HBO en vooral MBO (praktijkonderwijs). Zij realiseren zich daarbij dat de continuïteit van deze vorm van landbouw belangrijk is en willen dat ook waarborgen. Zie hiertoe de bijlage bij het 'Inrichtings-, beplantings- en beheerplan Zonnepark De Stegenhoek', welke ingaat op de educatiemogelijkheden.

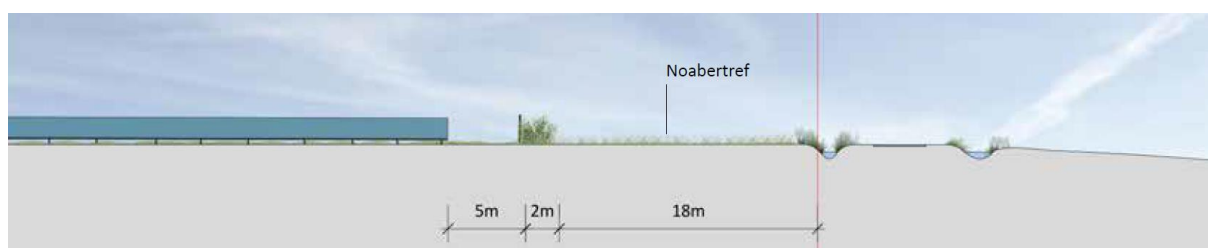
Figuur 13: Weergave overzichtstekening inrichtingsplan (in het separaat bijgevoegde inrichtingsplan is een beter leesbare versie opgenomen).

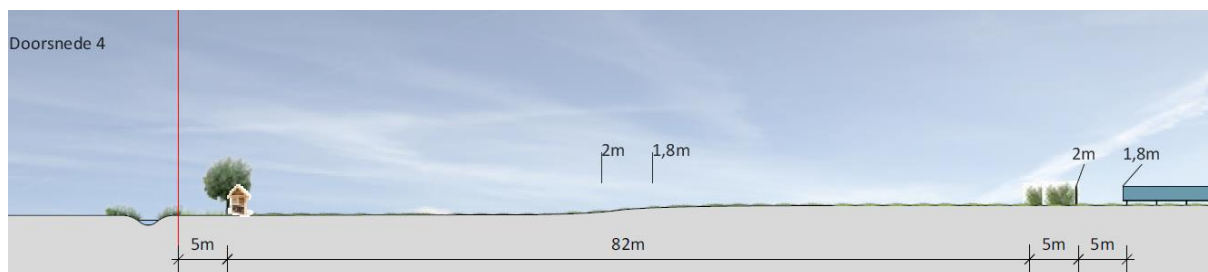
Figuur 14: Dwarsprofiel 1 (zie voor de locatie het ontwerp in figuur 13)

Figuur 15: Dwarsprofiel 2 (zie voor de locatie het ontwerp in figuur 14)

Figuur 16: Dwarsprofiel 3 (zie voor de locatie het ontwerp in figuur 13)

Figuur 17: Dwarsprofiel 4 (zie voor de locatie het ontwerp in figuur 13)

Figuur 18: Dwarsprofiel 5 (zie voor de locatie het ontwerp in figuur 13)

Het projectgebied

Verhouding panelenveld en ruimte voor groen en water

Het totale projectgebied is 10,2 hectare. Hierbinnen wordt 6,3 hectare gerealiseerd als zonnenveld inclusief ruimte voor installaties (binnen het hekwerk). De overige 3,9 hectare wordt ingericht als 'ruimte voor groen en water'. 1,7 hectare hiervan wordt ingericht voor kleinschalige landbouw en de overige 2,2 hectare voor natuur en landschap. De 2,2 hectare is met 21,5% voldoende om te voldoen aan de eis vanuit provinciaal en gemeentelijk beleid van 20%.

'Adres' van het zonnepark

Door aan de Stegenhoekweg, bij de Noabertref, informatie te verschaffen wat er zich op de landbouwgrond en achter het hekwerk afspeelt, kan dit voor de buitenwereld 'het adres' van het zonnepark en duurzame landbouw worden. Door deze voorziening wordt de situatie (met onder ander het hekwerk, de duurzame landbouw, educatie en een landschappelijk en natuurlijk ingericht van het zonnepark) beter te duiden waardoor het minder snel als ontoegankelijk wordt ervaren. De Noabertref wordt gerealiseerd vlakbij de huidige fietsroute over de Kinkelerweg.

Behoud bomengroep

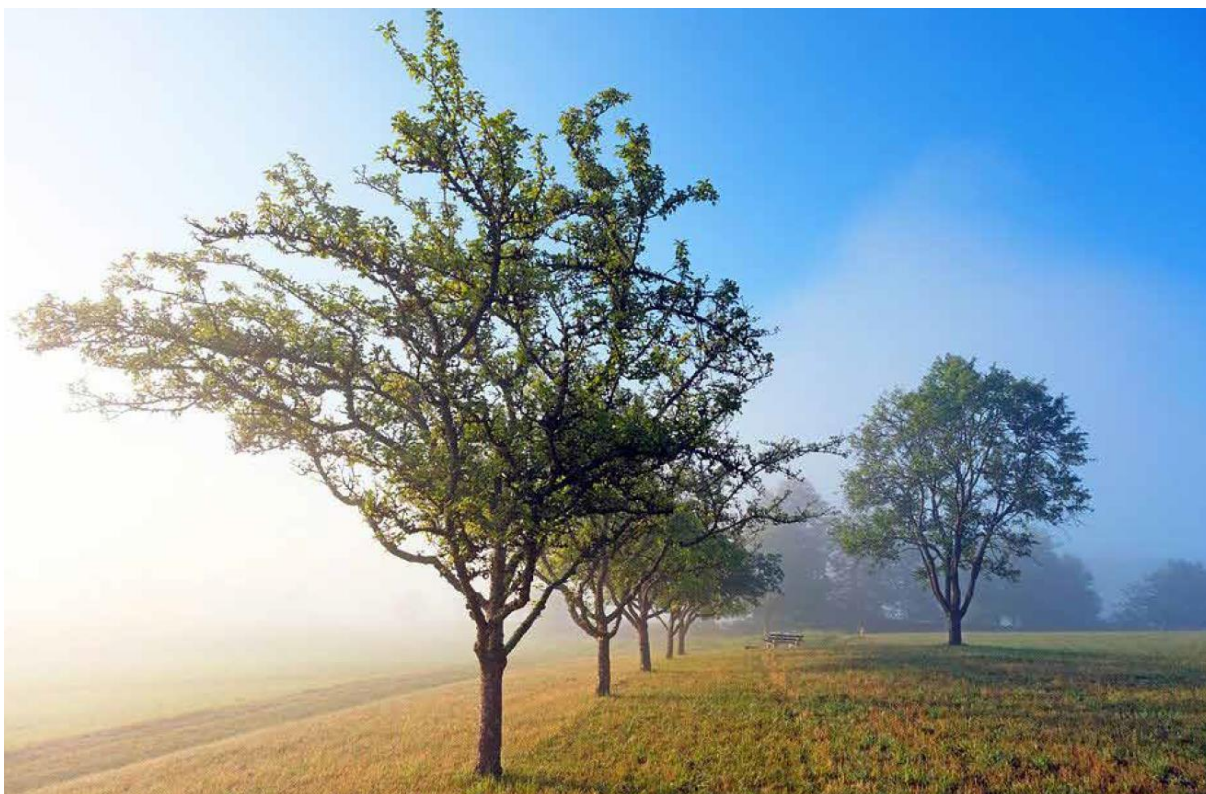
Ten zuidoosten van het projectgebied staat een groepje oude eikenbomen. Deze blijven behouden en worden geïntegreerd in het zonnepark.

Herstel esrandbeplanting

Het herstel van de voormalige esrandbeplanting door middel van een struweel van inheemse struiken is wenselijk. Aan de westelijke randen van het veld met zonnepanelen wordt opgaand groen in de vorm van een struiken struweel aangeplant dat het oude beekdal volgt en de esrand accentueert. Op deze manier ontstaat er een kleinschalige kamerstructuur die de originele essen structuur versterkt en de aanwezige es accentueert. Het zicht op de panelen wordt hierdoor ook geblokkeerd.

Aanplant fruitboomrij

Een rij met fruitbomen ten noorden van de zonnepark aan de Kinkelerweg draagt bij aan de inpassing van het zonnepark (zie figuur 19 voor een referentiebeeld). Het sluit aan bij het erf dat ten noorden van het projectgebied ligt. Tevens draagt het bij aan het kleinschalige karakter van het oude hoevenlandschap. Van oudsher is het gebruikelijk om hoogstamfruitbomen bij het erf te hebben.

Figuur 19: Referentiebeeld fruitbomen in rij langs kavelgrens zonnepark

Permanente versterking beekdallandschap

Langs de Fluttersbeek komt een struweel strook (zie figuur 20 voor een referentiebeeld) met een rij knotwilgen (zie figuur 21 voor een referentiebeeld). Deze knotwilgenrijen accentueren de watergangen en zorgen voor een duidelijke landschappelijke structuur. Er wordt een strook van vijf meter afstand vrij van beplanting gehouden voor het onderhoud van de watergangen. Deze knotwilgen blijven ook na aflopen van de vergunning behouden. Om de biodiversiteit te verhogen worden keverbanken en insectenhôtels aangelegd langs de Fluttersbeek. Langs de Stegenhoekweg komt een strook met bloemrijk gras.

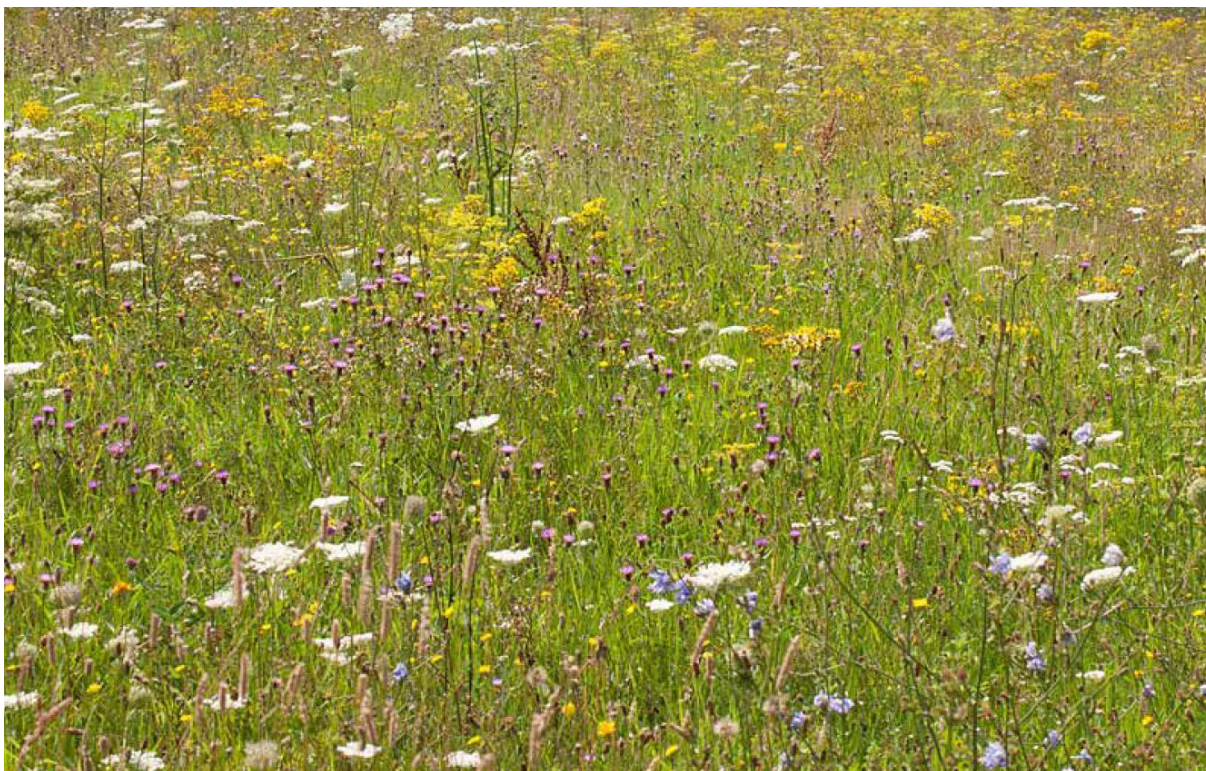
Figuur 20: Referentiebeeld struikenstruweel met veel heesters en geen boomvormers

Figuur 21: Referentiebeeld knotwildenrij langs watergang

Bloemrijke graslanden

De graslanden rondom het projectgebied worden ingezaaid met bloemrijk grasmengsel. Voor bloemrijk grasland (zie figuur 22 voor een referentiebeeld) is het wenselijk de percelen alternerend te maaien. De eerste 5 jaar wordt er gekozen voor een verschrallingsbeheer, waarbij machinaal wordt gemaaid en het maaisel wordt afvoerd. Na 5 jaar kan doorgedaan worden met het machinaal maaien of er kan gekozen worden voor een alternatief voor machinaal maaien, namelijk drukbegrazing. Drukbegrazing houdt in dat schapen een paar keer per jaar, voor slechts een aantal dagen achtereen, op hetzelfde perceel grazen. Hierdoor ontstaat structuurvariatie in de vegetatie en kunnen bloemen tot bloei komen. Insecten profiteren van deze natuurlijke vorm van beheer.

Figuur 22: Referentiebeeld bloemrijk grasland

Kleinschalige landbouw en schapenbegrazing

Het Levend Archief

Voor dit project wordt samengewerkt met Stichting Het Levend Archief. Dit is een stichting die genetische diversiteit van wilde planten veilig wil stellen door zaden te verzamelen en vermeerderen van inheemse plantensoorten. Dit doen zij door toepassing van deze zaden op verschillende locaties. Met de ontwikkeling van Zonnepark De Stegenhoek komt hier een locatie bij. Meer informatie over de stichting is te vinden op www.hetlevendarchief.nl. Op het zonnepark zijn verschillende biotopen aanwezig die elk hun eigen vegetatie kennen. Zo is er de ruimte tussen en onder de panelen, het beekdal, de kleinschalige akkerbouw, de struwelen en de fruitbomen. In elke biotoop worden enkele stroken ingezaaid (op maat gemaakt mengsel) met inheemse zaden die geleverd worden door de samenwerkende kwekers van Het Levend Archief. Vanuit deze stroken kunnen de zaden zich verspreiden over de rest van het terrein. Het gehele terrein ineens inzaaien is te kostbaar en te risicovol (kans op verlies van te veel zaden indien de planten niet aanslaan). Voor de fruitbomen wordt gekozen voor oude fruit boomrassen. Het Levend Archief werkt samen met het CGN Wageningen en Paleis Het Loo om oude crop wild relatives te behouden. Een optie is hier om te kijken naar hoe inheemse bos(rand)ondergroei geschikt is. Zelfs zouden hier zaadhofjes gecreëerd kunnen worden met bijzondere soorten. Een voorbeeld zou de Grote bosaardbei (*Fragaria moschata*) kunnen zijn, waarvan de laatste populatie in de Betuwe staat. Hiermee wordt niet alleen een geschikte ondergroei neergezet maar draagt men ook bij aan soortbescherming. De omgeving moet echter wel geschikt blijven voor de inheemse soort. Een poging om die soort op deze plek te beschermen zou wel een mooie kans zijn, aldus dhr. van Rooijen (WEnR). Met een informatiepaneel bij de Noabertref wordt uitleg gegeven, wat goed is voor het toerisme, educatie en publieke betrokkenheid.

Drukbegrazing met schapen

Na een periode van tenminste 5 jaar van maaien en afvoeren, voor het verschrallen van het grasland, kan er gekozen worden voor drukbegrazing met schapen voor het grasland onder de panelen en de bloemrijke grasstroken aan de randen van het zonnepark. Ook op de kleinschalige landbouwpercelen kan, als dat gewenst is, ook gekozen worden voor het houden van schapen. Volgens het studentenonderzoek (zie de bijlage bij het separaat bijgevoegde document 'Inrichtings-, beplantings- en beheerplan Zonnepark De Stegenhoek', op blz. 46) is het aan te bevelen om het ras Flevolander te kiezen als schapen soort. De Flevolander is een sterk schapenras, die sterke lammeren voortbrengt en op de lijst staat van zeldzame rassen. In dat kader is het belangrijk dit ras te promoten. Mocht het zonnepark beheerd worden door middel van schapen, dan is het van belang dat het terrein wordt opgedeeld in minimaal 6 verschillende vakken (waarvan enkele grenzen de oude kavelstructuur volgen) die afwisselend begraasd worden. Zo is er altijd een deel van de ondergrond waar kruiden in bloei staan en een deel waar begraasd wordt en de verschillende fases er tussenin. Drukbegrazing wordt toegepast voor maximaal 2 à 3 weken achtereen en met tussenpozen van minimaal 8 weken. Zo krijgen kruiden de kans te bloeien en zaad te zetten wat een meerwaarde heeft voor de biodiversiteit. Tevens is onderhoud met schapen, mits ze niet worden bijgevoerd, de eenvoudigste methode om de grond onder een zonnepark te verschrallen waardoor op termijn een bloemrijker resultaat kan worden verwacht.

Gebruik van kleinschalige landbouwpercelen

Voor de kleinschalige landbouwpercelen kan gebruik gemaakt worden van strokenteelt. Er kunnen stroken van 5 meter breed gemaakt worden, waarbij verschillende gewassen om en om verbouwd kunnen worden. Vanuit het studentenonderzoek wordt aanbevolen om 6 verschillende gewassoorten toe te passen, namelijk aardbeien, rode bieten, tuinbonen, wintertarwe, aardappelen en kool. Afhankelijk van voorkeur, kosten en arbeidsvraag kan dit aantal gewassoorten worden vermeerderd of verminderd. Bij het verminderen van het aantal gewassen moet echter rekening worden gehouden met de effecten op bodem en biodiversiteit. Monocultuur heeft een negatieve invloed op de bodemkwaliteit en de biodiversiteit, waardoor het productiepotentieel van het gebied in de toekomst afneemt (zie ook de bijlage bij het separaat bijgevoegde document 'Inrichtings-, beplantings- en beheerplan Zonnepark De Stegenhoek': 'The design and analysis of scenarios for multi-purpose solar park 'de Stegenhoek'). Het hanteren van vaste rijpaden heeft de voorkeur zodat er in de plantstroken geen compactie plaatsvindt. Dit vermindert bodemverdichting in vergelijking met conventionele landbouwsystemen.

Beplantings- en beheerplan

Ten behoeve van het plan is een concreet beplantings- en beheerplan opgesteld. Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 6 van het separaat bijgevoegde Inrichtings-, beplantings- en beheerplan Zonnepark De Stegenhoek.

2.2.5 Bouw

De bouw van het project zal waar mogelijk gedaan worden met lokale partijen. De start van de bouw is afhankelijk van de vergunningen. Het leggen van de panelen en plaatsen van de omvormers zal enkele maanden in beslag nemen. Om het park aan te sluiten op het net zullen de nodige aanpassingen moeten worden gedaan, deze werkzaamheden kunnen 0,5 á 1 jaar in beslag nemen.

2.2.6 Operationeel

Zodra het zonnepark gerealiseerd is zal het beheerd gaan worden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het onderhoud van de systemen, maar ook het monitoren van het zonnepark, het beheer van de landschapselementen en diverse administratieve werkzaamheden.

2.2.7 Looptijd

De looptijd van het zonnepark betreft 25 jaar. Hierna wordt het zonnepark ontmanteld.

2.2.8 Procesparticipatie

LC Energy heeft een zorgvuldig omgevingsproces doorlopen. Dit omgevingsproces is gestart in november 2019, met gezamenlijke gesprekken met de grondeigenaren, omwonenden en andere belanghebbenden. Vervolgens is een plan opgesteld en dit plan is gedurende het omgevingsproces steeds bijgesteld, op basis van opmerkingen en wensen van omwonenden en andere belanghebbenden. Naast diverse keukentafelgesprekken tijdens het proces, is op 20 januari 2021 een digitale informatieavond gehouden. Dit met als doel en resultaat om het concept plan te delen en informatie, wensen en vragen op te halen uit de omgeving, met waar mogelijk de medeneming van de input van omwonenden en andere belanghebbenden. Ook via een website, en daarnaast via telefoon, per mail, via persoonlijke ontmoetingen en via fysieke post werden en worden omwonenden en belanghebbenden op de hoogte gehouden en vindt afstemming plaats. Alle opgehaalde input, de wensen en de afstemming die heeft plaatsgevonden, is waar mogelijk vertaald in het uiteindelijke plan.

Het uitgebreide verslag van het omgevingsproces is separaat bijgevoegd ('Zonnepark De Stegenhoek, Omgevingscommunicatie Proces').

2.2.9 Financiële participatie

Met het voorliggende plan worden meerdere financiële participatiemogelijkheden geboden:

- Initiatiefnemer stelt een budget beschikbaar voor een op te richten Omgevingsfonds op basis van €0,50 per opgewekte MWh per jaar ten dienste van door de Energie Coöperatie Haaksbergen (ECH) te bepalen gemeenschapsprojecten, bij voorkeur doch niet uitsluitend, ten goede komende aan de omgeving van de locatie van Zonnepark De Stegenhoek. Naar verwachting levert dit zonnepark 8 MWp. Daarmee is een jaarlijkse bijdrage van €3.805,- per jaar beschikbaar voor de gemeenschap. Dit budget kan LC Energy garanderen gedurende de eerste 15 jaar. Als alternatief kan dit bedrag ook netto contant gemaakt worden en in één keer in een Omgevingsfonds worden gestort op het moment dat het project wordt opgeleverd. In 15 jaar loopt de hoogte van het gemeenschapsfonds op tot ca. € 50.000 euro. Op basis van een 2,5% discontovoet.
- LC Energy biedt de ECH €50.000 contant aan ten tijde van "Financial Close", ter ondersteuning van de goede werken die de ECH onderneemt en ter ondersteuning aan de eigen ECH-organisatie om deze verder te professionaliseren.
- Omwonenden (met direct zicht op het zonnepark) van het zonnepark hebben een individueel aanbod gekregen, de zogenaamde omwonendenregeling. Met hierbij de volgende opties:
 - Zonnepanelen op het dak voor eigen gebruik duurzame energieopwekking, inclusief installatie;
 - Laadpaal voor groene stroom voor de eigen auto, inclusief installatie;
 - Warmtepomp, voor eigen gebruik duurzame energieopwekking, inclusief installatie;

- Een bedrag om zelf een, liefst duurzaam, bestedingsdoel voor te bepalen.

De keuze per bewoner is schriftelijk vastgelegd en ondertekend door partijen, in een zogenaamde vaststellingsovereenkomst.

De nadere voorwaarden en opties zijn weergegeven in het separaat bijgevoegde document 'Zonnepark De Stegenhoek, Financiële participatie'.

3 Beleidskaders

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het relevante beleid dat betrekking heeft op het projectgebied en de voorgenomen ontwikkeling beschreven. Het wordt benaderd vanuit het Rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid. Het voorgenomen plan wordt getoetst aan dit beschreven beleid.

3.2 Rijksbeleid

3.2.1 De Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Nederland staat in de komende jaren voor een aantal opgaven van nationaal belang. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) stelt dat grote en complexe opgaven zoals klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie, bereikbaarheid en woningbouw Nederland flink zullen veranderen. Deze opgaven moeten benut worden om vooruit te komen en tegelijkertijd het mooie van Nederland te behouden. De NOVI biedt perspectief om de grote opgaven aan te pakken. Hierbij is omgevingskwaliteit het kernbegrip: dat wil zeggen ruimtelijke kwaliteit én milieukwaliteit.

Vanuit de NOVI geeft het Rijk kaders en richting voor zowel nationale als decentrale keuzes. Centraal bij de afweging van belangen staat een evenwichtig gebruik van de fysieke leefomgeving, zowel van de boven- als van de ondergrond. In de NOVI wordt gesproken over een 'omgevingsinclusief' beleid. De NOVI beschrijft enerzijds een toekomstperspectief met ambities en anderzijds de nationale belangen in de fysieke leefomgeving en de daaruit voortvloeiende opgaven. Deze opgaven zijn het verschil tussen de ambitie en de huidige situatie en verwachte ontwikkelingen. Waar de opgaven vragen om een geïntegreerde benadering, komen deze samen in vier prioriteiten. Op deze vier prioriteiten zijn beleidskeuzes gemaakt. De vier prioriteiten zijn:

- Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie.
- Duurzaam economisch groeipotentieel.
- Sterke en gezonde steden en regio's.
- Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

Om de beleidskeuze weloverwogen te maken worden drie afwegingsprincipes, die helpen bij het afwegen en prioriteren van de verschillende belangen en opgaven, gehanteerd namelijk;

- Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies.
- Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal.
- Afwentelen wordt voorkomen.

In de NOVI wordt gesteld dat de klimaatdoelstelling in lijn is met de Parijse klimaatdoelstelling: in 2050 vrijwel geheel klimaatneutraal. De ambitie is dat de omslag naar 100 procent circulair in 2050 gerealiseerd is en dat een zo goed mogelijke inpassing van duurzame energie in de leefomgeving is. In 2050 is Nederland erin geslaagd al deze ontwikkelingen zorgvuldig in te passen of nieuwe landschappen te creëren, met zo min mogelijk hinder of overlast voor mensen en het ecosysteem. De NOVI ziet het van nationaal belang om de internationale afgesproken doelen te behalen. De opgave is dan ook om de broeikasgassen ten opzichte van 1990 te reduceren

met tenminste 49 procent in 2030 en met 95 procent in 2050. Een andere opgave is het vervangen van fossiele energiebronnen door duurzame bronnen.

Deze opgaven manifesteren zich rond één van de vier prioriteiten, namelijk prioriteit 'Ruimte voor klimaatadaptatie energietransitie'. In beleidskeuzes van deze prioriteit wordt benoemd dat overheden, marktpartijen en maatschappelijke organisaties samenwerken aan het bijtijds halen van doelstellingen, die in het Klimaatakkoord zijn bepaald. Het Nationaal Programma RES vormt een platform voor onderling samenwerken, vergelijken, leren en uitdagen. De energietransitie kan een hefboom zijn voor kwaliteitsverbetering, zowel ruimtelijke als bijvoorbeeld voor ecologische, economische of sociale verbeteringen. Zonneparken kunnen bijvoorbeeld economische dragers voor het landelijk gebied worden. Daarnaast moeten zonneparken in het landschap worden ingepast. De afwegingprincipes van de NOVI leiden tot een voorkeur voor zonnepanelen op daken en gevels van gebouwen. Vanuit diezelfde principes hebben daarna onbenutte terreinen in bebouwd gebied de voorkeur. Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen, kan blijken dat ook locaties in het landelijk gebied nodig zijn.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Voorliggend plan draagt bij aan de (inter)nationale doelstellingen om in 2050 klimaatneutraal te zijn. In Haaksbergen zijn ook zonneparken in het landelijk gebied noodzakelijk, om te voldoen aan de doelstellingen aangaande het opwekken van duurzame energie. De realisatie van een zonnepark op de voorliggende projectlocatie is hier landschappelijk goed inpasbaar binnen de aanwezige landschapsstructuren. Op deze gronden kan de opwekking van duurzame energie daarnaast samengaan met andere functies (meervoudig ruimtegebruik). Dit betreft:

- Educatie; er wordt fysiek en in kennis ruimte geboden aan diverse educatie projecten. Er is al onderzoek uitgevoerd door studenten van de Wageningen Universiteit en er loopt een onderzoek vanuit Van Hall Larenstein. Dit is niet alleen van meerwaarde voor de huidige planontwikkeling, maar ook voor toekomstige ontwikkelingen.
- Kleinschalig agrarisch grondgebruik zonder gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest;
- Versterken recreatieve fietsroute middels rust- en informatiepunt;
- Versterken biodiversiteit;
- Beleefbaar maken verdwenen beekdallandschap;
- Versterken leesbaarheid van het landschap door herstel cultuurhistorische esrandbeplanting.

Met het voorliggende plan wordt bijgedragen aan de ambities, opgaven en prioriteiten van de NOVI en wordt geen afbreuk gedaan aan het streven van een zo hoog mogelijke kwaliteit van de leefomgeving.

3.2.2 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) bevat de visie van het Rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. Het Rijk streeft naar een krachtige aanpak die ruimte geeft aan regionaal maatwerk, de gebruiker voorop zet, investeringen prioriteert en ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur met elkaar verbindt. In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) zijn regels opgenomen om het beleid uit de SVIR te verwezenlijken. In de structuurvisie schetst het Rijk ambities voor Nederland in 2040. Uitgaande van de verantwoordelijkheden van het Rijk zijn de ambities uitgewerkt in rijksdoelen tot 2028, daarbij is aangegeven welke nationale belangen aan de orde zijn. De tijdshorizon is gesteld omdat in de loop van de tijd nieuwe ontwikkelingen en opgaven kunnen vragen om bijstelling van de rijksdoelen. Voor de ambities zijn rijksinvesteringen slechts één van de instrumenten die worden ingezet. Kennis, bestuurlijke afspraken en kaders

kunnen ook worden ingezet. De huidige financiële rijkskaders (begroting) zijn randvoorwaardelijk voor de concrete invulling van die rijksambities. De ruimtelijke waarden die het nationaal belang waarborgen zijn opgenomen in 14 verschillende belangen. In de structuurvisie wordt ook aangegeven op welke wijze het Rijk deze belangen wil verwezenlijken. Dit zorgt voor een duidelijk overzicht in één document gezamenlijk met de doelen die het Rijk heeft opgesteld.

Relevant voor de ontwikkeling van het zonnepark is dat de vraag naar elektriciteit zal blijven groeien. Vanwege de ambities voor beperking van de CO₂-uitstoot is een transitie naar duurzame, hernieuwbare energievoorziening nodig. Voor het opwekken van energie moet voldoende ruimte gereserveerd worden. Het aandeel van duurzame energiebronnen (waaronder zon) in de totale energievoorziening moet omhoog en deze bronnen hebben relatief veel ruimte nodig.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In de SVIR wordt de ambitie uitgesproken dat Nederland in 2040 een robuust internationaal energienetwerk kent en dat de energietransitie vergevorderd is. De ontwikkeling van het zonnepark volgt de lijn van de SVIR en doet daarbij geen afbreuk aan de overige nationale belangen.

3.2.3 Barro en Bro

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is op 30 december 2011 in werking getreden. In het Barro wordt een aantal projecten die van rijksbelang zijn met name genoemd en met behulp van digitale kaartbestanden exact ingekaderd. Per project worden vervolgens regels gegeven, waaraan ruimtelijke plannen moeten voldoen.

Binnen het Barro worden de volgende onderdelen besproken:

- Project Mainportontwikkeling Rotterdam;
- Kustfundament;
- Grote rivieren;
- Waddenzee en waddengebied;
- Defensie;
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

In oktober 2012 is het besluit aangevuld met de ruimtevraag voor de onderwerpen veiligheid op rijkswegen, toekomstige uitbreiding van infrastructuur, de elektriciteitsvoorziening, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de veiligheid van primaire waterkeringen, reserveringsgebieden voor hoogwater, maximering van het de verstedelijkingsruimte in het IJsselmeer en is het onderwerp duurzame verstedelijking in regelgeving opgenomen. Per 1 juli 2016 zijn er nog enkele wijzigingen van de Barro van kracht geworden. Deze wijzigingen hebben geen directe invloed op de voorgenomen ontwikkeling.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De realisatie van een zonnepark past binnen de regels van het Barro en het Bro. Wel moet worden afgewogen of de ladder voor duurzame verstedelijking van toepassing is op de voorgenomen ontwikkeling.

Ladder voor duurzame verstedelijking

In de SVIR wordt de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen. Op 1 juli 2017 is het Besluit ruimtelijke ordening

gewijzigd, waarbij ook een nieuwe "Laddersystematiek" wordt toegepast. Deze nieuwe regeling is opgenomen in artikel 3.1.6 Bro. De ladder voor duurzame verstedelijking is van toepassing op bestemmingsplannen, uitwerkings- en wijzigingsplannen en omgevingsvergunningen.

De toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking houdt in dat:

'De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.'

Het aanleggen van een zonnepark op agrarische percelen is geen nieuwe stedelijke ontwikkeling. Op basis van eerdere uitspraken van de Raad van State¹ blijkt dat soortgelijke projecten die niet tot leegstand van bestaande bebouwing leiden, niet als een nieuwe stedelijke ontwikkeling in de zin van het Bro kunnen worden aangemerkt. Voorbeelden hiervan zijn de aanleg van een weg, windpark of een hoogspanningsleiding. Ook de Rechtbank Overijssel heeft in april 2018 geoordeeld dat een zonnepark geen nieuwe stedelijke ontwikkeling betreft (zaaknummer akzwo_17_2460 en ak_zwo_17_2461). Een toets aan de Ladder is daarom niet van toepassing. Vanuit een goede ruimtelijke ordening wordt hierna wel ingegaan op de onderbouwing van de behoefte en de argumentatie achter de omvang en de locatie.

1. Er bestaat een behoefte om te komen tot een duurzame energievoorziening. Deze behoefte staat onder andere aangegeven in de Regionale Energiestrategie Twente (zie paragraaf 3.4.1 van deze Ruimtelijke Onderbouwing) en in het Coalitieprogramma 2018-2022 van de gemeente Haaksbergen. In dit coalitieprogramma is afgesproken om actief te werken aan de energietransitie. De gemeente Haaksbergen wil in 2050 klimaatneutraal zijn. Daarbij streeft Haaksbergen ernaar om in 2022 minimaal te voldoen aan de gewenste trend om de klimaatdoelstellingen in 2050 te halen.
2. Om voldoende zonne-energie op te kunnen wekken om te kunnen voldoen aan de ambities die zijn verwoord in overheidsbeleid, zijn zonneparken noodzakelijk. In de Regionale Energiestrategie Twente 1.0 en in de gemeentelijk 'Beleidsregels zonnenvelden' is onderbouwd dat de realisatie van zonneparken noodzakelijk is, in aanvulling op onder andere maatregelen voor energiebesparing en zonnepanelen op daken. Hierbij wordt in eerste instantie ruimte geboden aan 40 hectare aan zonneparken in de gemeente Haaksbergen. Voor een economisch rendabel zonnepark dat substantieel bijdraagt aan de duurzaamheidsopgave is een grote oppervlakte nodig die effectief gebruikt kan worden. Een zonnepark met een dergelijke omvang is niet te realiseren op gronden binnen de kernen van de gemeente Haaksbergen. Er zijn geen gronden met een dergelijke omvang binnen de kernen beschikbaar, waarbij de realisatie ook financieel uitvoerbaar is. Over het algemeen is er reeds bebouwing aanwezig of is de betreffende grond gereserveerd voor andere functies. De locatie van Zonnepark De Stegenhoek is vervolgens zorgvuldig geselecteerd:
 - De ontwikkeling op de voorliggende gronden zorgt voor een nieuwe financiële drager voor het agrarische bedrijf van de betrokken grondeigenaren, en biedt de grondeigenaren de kans binnen om binnen enkele jaren de milieubelastende varkenshouderij (300 zeugen) af te bouwen en uiteindelijk te staken, waarmee stikstofdepositie verdwijnt;
 - Het zonnepark kan op deze locatie worden aangesloten op Enexis onderstation Hengevelde;
 - Er is relatief gezien een groot draagvlak voor dit plan bij omwonenden;
 - De realisatie van een zonnepark op deze gronden is landschappelijk en natuurlijk goed inpasbaar;

¹ Zie: ABRvS 18 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:448, ABRvS 24 februari 2016, ECLI:NL:RVS:2016: 465. ABRvS 16 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:708.

- De realisatie van het zonnepark op deze gronden, in samenwerking met de grondeigenaren, gaat gepaard met de realisatie van (naar verhouding) een groot oppervlak aan natuur, landschapselementen en agrarisch medegebruik;
- De realisatie van het zonnepark gaat gepaard met onderwijs(projecten) voor WO, HBO, en MBO studenten;
- De realisatie van het zonnepark gaat op deze locatie gepaard met de realisatie van een picknickplaats met informatiepunt, langs een recreatieve fietsroute.

Het zonnepark wordt aangelegd voor de duur van 25 jaar, en wordt planologisch mogelijk gemaakt middels een omgevingsvergunning. Aan het einde van de looptijd worden de percelen weer opgeleverd met de functie en bestemming zoals deze is verkregen.

3. Het zonnepark moet voornamelijk in de aanlegfase en in de ontmantelingsfase bereikt worden en daarnaast alleen op heel beperkte schaal ten behoeve van het beheer. Het zonnepark kan op een veilige manier worden ontsloten. Dat kan via een bestaande inrit van het erf op de Kinkelerweg.

3.2.4 Klimaatakkoord

Op 28 juni 2019 is het klimaatakkoord vastgesteld. Het Kabinet heeft met het nationale klimaatakkoord een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgas in Nederland met 49% ten opzichte van 1990. Het kabinet pleit in Europa voor een broeikasgasreductie van 55% in 2030. In het Klimaatakkoord staat dat in 2030 het aandeel duurzame stroom op gemiddeld 70 procent moet liggen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het te realiseren zonnepark draagt bij aan de doelstellingen in het vastgestelde klimaatakkoord.

3.2.5 Energieakkoord voor duurzame groei

In het Energieakkoord voor duurzame groei is de basis gelegd voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Het akkoord biedt een langetermijnperspectief met afspraken voor de korte en middellange termijn. Het Energieakkoord streeft naar een kosteneffectieve uitrol van grootschalig hernieuwbare energieopwekking. Deze strategie biedt zekerheid voor investeerders. Het levert nieuwe banen op. Het lokt innovaties uit. Dit verlaagt de kosten en het draagt bij aan versterking van de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven. Eén van de te realiseren doelen is een toename van hernieuwbare energieopwekking naar 16% in 2023.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling levert een bijdrage aan de doelstelling van het Rijk om te komen tot een aandeel van 16% duurzaam opgewekte energie in 2023.

3.2.6 Rijk investeert in duurzame energie

De afgelopen jaren heeft de overheid diverse doelstellingen geformuleerd betreffende het opwekken van duurzame energie. Om deze doelstellingen te behalen worden initiatieven voor het opwekken van duurzame energie gesubsidieerd. Voor de realisatie van zonneparken kan SDE++ subsidie worden aangevraagd.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De subsidie-regeling vanuit het Rijk laat zien dat het Rijk dergelijke initiatieven voor het opwekken van duurzame energie stimuleert.

3.2.7 Conclusie Rijksbeleid

De voorgenomen ontwikkeling past binnen de beleidskaders en wetgeving zoals benoemd in o.a. de SVIR, Barro en het Bro. Vanuit deze beleidsdocumenten en regelgeving zijn geen randvoorwaarden of uitgangspunten die rechtstreeks doorwerken op het voorgenomen plan. Daarnaast draagt de ontwikkeling bij aan het behalen van de vastgelegde doelstellingen in het Klimaatakkoord en in het Energieakkoord voor duurzame groei.

3.3 Provinciaal beleid

3.3.1 Beleid en regels m.b.t. zonneparken

Op 12 april 2017 hebben Provinciale Staten de Omgevingsvisie Overijssel 2017 'Beken kleur' en de Omgevingsverordening Overijssel 2017 vastgesteld. Dit betreft een revisie van de Omgevingsvisie en – verordening. Hierna hebben nog enkele wijzigingen en actualisaties plaatsgevonden. De provincie Overijssel heeft geformuleerd dat in 2023 20% van de energiebehoefte uit hernieuwbare bronnen moet bestaan. De ambitie voor 2030 ligt op 30%. Het opwekken van hernieuwbare elektriciteit gebeurt voornamelijk uit zonne- en windenergie. In het provinciale beleid is geen vaste energiemix (hoeveelheid zonne- en windenergie) bepaald waarmee in 2023 20% hernieuwbare energie wordt opgewekt. De provincie geeft aan dat installaties voor de opwekking van zonne-energie onmisbaar zijn voor de provinciale doelstelling voor de toepassing van hernieuwbare energie. Om het opwekken en gebruik van zonne-energie te stimuleren stelt de provincie (via het Programma Nieuwe Energie Overijssel en het Energiefonds Overijssel) ook subsidies en fondsen beschikbaar.

Uit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik wil de provincie zonnepanelen en andere vormen van opwekking van zonne-energie wel zoveel mogelijk combineren met andere functies, bij voorkeur bebouwing. Daarom dienen zonnepanelen in principe geplaatst te worden in bestaand bebouwd gebied, op daken of bijvoorbeeld op braakliggende gronden en op bedrijventerreinen. Tevens kunnen zonnepanelen geplaatst worden op bestaande bouwvlakken in de groene omgeving. Nu is al te voorzien dat daarmee op korte termijn – gelet op bijvoorbeeld technische, financiële en fiscale beperkingen – slechts in een deel van de opgave voor zonne-energie kan worden voorzien. Daarom biedt de provincie de mogelijkheid om in de groene omgeving tijdelijke zelfstandige opstellingen van zonnepanelen te realiseren. Het gaat daarbij om opstellingen van zonnepanelen voor een periode van 25 jaar op een wijze die omkeerbaar is en waarbij de oorspronkelijke bestemming gehandhaafd blijft. Dit is vastgelegd in artikel 2.1.8.2 van de Omgevingsverordening. Gelet op de impact die (ook tijdelijke) veldopstellingen van zonnepanelen kunnen hebben op hun omgeving, zal niet alleen de maatschappelijke meerwaarde van het initiatief moeten worden aangetoond, maar zal er doorgaans ook compensatie moeten plaatsvinden door extra te investeren in de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving. Het verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden moeten in voldoende mate worden gecompenseerd door investeringen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving. Betreffende de maatschappelijke meerwaarde hecht de provincie aan participatiemogelijkheden voor omwonenden.

Het voorliggende plan is getoetst aan artikel 2.1.8.2 van de Omgevingsverordening.

Artikel 2.1.8.2, lid 1

Zelfstandige opstellingen van zonnepanelen mogen uitsluitend worden toegestaan als tijdelijk (mede) gebruik van de gronden.

In het voorliggende plan wordt een tijdelijk zonnepark gerealiseerd, voor een termijn van maximaal 25 jaar.

Artikel 2.1.8.2, lid 2

Bestemmingsplannen voorzien uitsluitend in de opstelling van zelfstandige opstellingen van zonnepanelen in de Groene Omgeving als de maatschappelijke meerwaarde is aangetoond én is aangetoond dat het verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden in voldoende mate worden gecompenseerd door investeringen in ruimtelijke kwaliteit.

Artikel 2.1.8.2, lid 3

De maatschappelijke meerwaarde als bedoeld in lid 2 dient te worden onderbouwd vanuit de volgende criteria:

- a. de mate waarin sprake is van meervoudig ruimtegebruik;*
- b. maatregelen die getroffen worden om de impact op de omgeving te beperken en/of te compenseren;*
- c. de mate waarin wordt aangesloten op de karakteristieken van het gebied;*
- d. de bijdrage die geleverd wordt aan maatschappelijke doelen.*

Bij Zonnepark De Stegenhoek is sprake van meervoudig ruimtegebruik. Dit betreft:

- Educatie; er wordt fysiek en in kennis ruimte geboden aan diverse educatie projecten. Er is al onderzoek uitgevoerd door studenten van de Wageningen Universiteit en er loopt een onderzoek vanuit Van Hall Larenstein. Dit is niet alleen van meerwaarde voor de huidige planontwikkeling, maar ook voor toekomstige ontwikkelingen.
- Kleinschalig agrarisch grondgebruik zonder gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest;
- Versterken recreatieve fietsroute middels rust- en informatiepunt;
- Versterken biodiversiteit; Zo worden de bodem van het zonnepark (o.a. de beheerpaden) en de randen van het zonnepark ingezaaid met inheems zaad (bloemen/ of kruidenrijk mengsel), o.a. met zaad van de Stichting Levend Archief. Dit betreffen zaden van bedreigde inheemse plantensoorten. Zo wordt nieuw leven gegeven aan deze planten en dieren die in deze biotoop goed gedijen.
- Beleefbaar maken verdwenen beekdallandschap;
- Versterken leesbaarheid van het landschap door herstel cultuurhistorische esrandbeplanting.

Het zonnepark wordt gerealiseerd binnen de bestaande ruimtelijke en landschappelijke context. De impact op de omgeving is relatief beperkt. Dit komt omdat de realisatie van een zonnepark hier goed past binnen de bestaande landschapsstructuur, aansluitend aan het wegensysteem en het beekdallandschap.

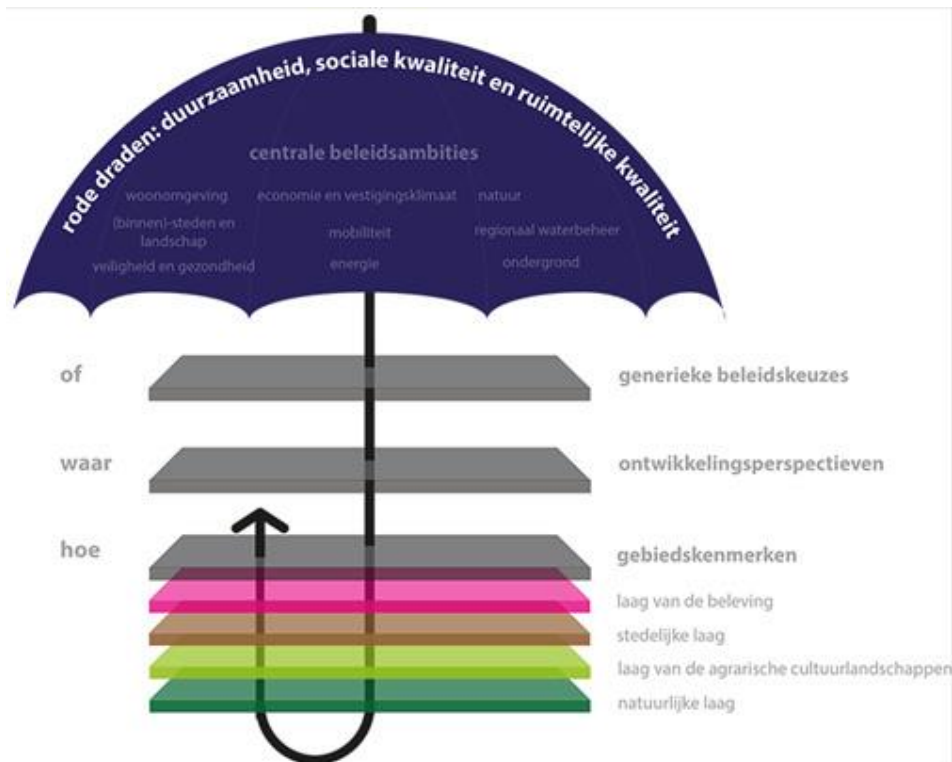
Met het voorliggende plan wordt tenslotte ook een bijdrage geleverd aan maatschappelijke doelen. Naast het leveren van een bijdrage aan de biodiversiteit en het opwekken van duurzame energie, wordt er bijvoorbeeld een Noabertref gerealiseerd en is er sprake van financiële participatie. De mogelijkheden voor financiële participatie die geboden worden, zijn weergegeven in het separaat bijgevoegde document 'Zonnepark De Stegenhoek, Financiële participatie'.

Geconcludeerd wordt dat het plan een aanmerkelijke maatschappelijke meerwaarde oplevert, en dat het verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden in voldoende mate worden gecompenseerd door investeringen in ruimtelijke kwaliteit.

3.3.2 Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

Om de opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities van de provincie waar te maken bevat de Omgevingsvisie een uitvoeringsmodel. Dit model is gebaseerd op drie verschillende niveaus. Aan de hand van deze drie niveaus kan worden bepaald of er een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is en er behoefte aan is, waar het past in de Omgevingsvisie en hoe het uitgevoerd kan worden. De volgende niveaus komen aan de orde.

1. Generieke beleidskeuzes;
2. Ontwikkelingsperspectieven;
3. Gebiedskenmerken.

Figuur 23: Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel.

1. Generieke beleidskeuzes (of-vraag)

Het provinciale Uitvoeringsmodel begint met de vraag of er wel een maatschappelijke opgave is op de gekozen locatie. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden tussen generieke beleidskeuzes die voor heel Overijssel gelden en gebiedsspecifieke beleidskeuzes die op voorhand bepaalde ontwikkelingen uitsluiten in een bepaald gebied. Wat de generieke beleidskeuzes betreft, wordt de of-vraag, zolang er niet aan de energiedoelen is voldaan, positief beantwoord. Dit is zo verwoord in de provinciale 'Handreiking zonnevelden, Toepassing van de Overijsselse zonneladder en kwaliteitsimpuls zonnevelden'. Gebiedsspecifieke beleidskeuzes borgen zwaarwegende publieke belangen. Daarbij kan gedacht worden aan de bescherming tegen overstromingen en wateroverlast, het veilig stellen van drinkwater, het behoud van plant- en diersoorten (biodiversiteit), de bescherming van zeldzame of unieke landschapskwaliteiten en het beperken van de risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen. In de hoofdstukken 4 en 5 wordt hierop ingegaan. Geconcludeerd wordt dat de gebiedsspecifieke beleidskeuzes de aanleg van een zonnepark op deze locatie niet in de weg staan.

2. Ontwikkelingsperspectieven (waar-vraag) en de Overijsselse Zonneladder

De opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities voor de provincie zijn geschetst in ontwikkelingsperspectieven voor de groene en stedelijke omgeving. Met de ontwikkelingsperspectieven wordt de ruimtelijke ontwikkelingsvisie van de provincie vormgegeven. Het beleid voor de ontwikkelingsperspectieven is vastgelegd in artikel 2.1.5 van de Omgevingsverordening. In dit artikel is bepaald dat gemotiveerd moet worden dat een voorziene ontwikkeling past binnen de vastgestelde ontwikkelingsperspectieven.

Het projectgebied behoort tot het ontwikkelperspectief 'Wonen en werken in het kleinschalige mixlandschap' (zie figuur 24). In dit ontwikkelperspectief is het voortborduren op de kenmerkende structuren van de agrarische cultuurlandschappen hoofdzaak. Daarnaast zijn de volgende ruimtelijke kwaliteitsambities van belang:

- zichtbaar en beleefbaar mooi landschap;
- sterke ruimtelijke identiteiten als merken voor Overijssel;
- continu en beleefbaar watersysteem.

In het ontwikkelperspectief van het kleinschalig mixlandschap zijn mogelijkheden voor de ontwikkeling van diverse functies in het buitengebied, zoals opwekking van hernieuwbare energie, melkveehouderijen, natuur en recreatie. In de zone staat de verbinding tussen deze sectoren met behoud en versterking van natuurlijke, cultuurhistorische en landschapselementen centraal. Ten aanzien van water zijn de kenmerken van het watersysteem en de klimaatopgave van belang. Nieuwe initiatieven zijn mogelijk onder voorwaarde van een zorgvuldige inpassing met oog voor gebiedseigen kwaliteiten. Binnen het kleinschalige mixlandschap zijn de ontwikkelmogelijkheden voor landbouw beperkt, waardoor andere initiatieven meer ruimte krijgen om de ruimtelijke structuur van meer kwaliteit te voorzien.

Figuur 24: Weergave kaart ontwikkelingsperspectieven ter hoogte van het projectgebied (bron: Omgevingsvisie Overijssel)

Met het voorliggende plan wordt duurzame energie opgewekt in een zonnepark. Deze (tijdelijke) functie is niet beperkend voor de landbouw en andere bestaande functies. Het zonnepark wordt landschappelijk ingepast, waarbij de landschapskenmerken van het projectgebied en de omgeving worden versterkt. Het watersysteem in en rond het projectgebied wordt niet aangetast. Het voorliggende plan past daarmee binnen het geldende ontwikkelingsperspectief.

Overijsselse Zonneladder

In de 'Handreiking zonnevelden, Toepassing van de Overijsselse zonneladder en kwaliteitsimpuls zonnevelden' wordt voor de 'waar-vraag' daarnaast uitgegaan van de Overijsselse Zonneladder. Het uitgangspunt hierbij is een multifunctionele invulling van de ruimte, met 'stimuleren' bij trede 1 en 'combineren' bij trede 2. Mits door gemeente en initiatiefnemer aangetoond wordt dat trede 1 en 2 niet mogelijk zijn, komt trede 3 'monofunctioneel' in aanmerking.

Trede 1: Bij de Zonneladder gaat de voorkeur in eerste instantie uit naar zonnepanelen op gebouwen of andere bouwwerken. Ook heeft de provincie oog voor gebieden zoals braakliggende gronden, bedrijventerreinen en parkeerplaatsen.

Trede 2: In het kader van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik streeft de provincie Overijssel naar het combineren van zonne-energie met andere functies. Aan dorpsranden wordt combinatie gezocht met bijvoorbeeld extensivering van de landbouw, landschapsherstel, klimaatadaptatie en biodiversiteit. In de groene omgeving sluiten zonnevelden aan op gebiedsontwikkelingen of vormen zij een energielandschap in combinatie met sociale en maatschappelijke doelen.

Voorbeelden van combinatie met andere functies:

- 1. Het herstellen van de oude groenstructuur met nieuwe groenelementen en kruidenrijke zomen en de aanleg van een wandelpad.*
- 2. Landbouwgronden transformeren naar natuur t.b.v. een ecologische verbinding.*
- 3. Een extensievere opstelling maakt natuurontwikkeling of waterberging tussen en onder panelen mogelijk.*
- 4. Bomenweide of pluktuin aan de weg geeft direct aanwonenden van het zonneveld een royale inpassing met kwaliteit.*
- 5. De initiatiefnemer ondersteunt zonnepanelen op daken als sociaal-maatschappelijke meerwaarde.*
- 6. Het buurthuis krijgt middelen van de initiatiefnemers om meer te organiseren voor de gemeenschap.*

Figuur 25: Voorbeelden combinatie met andere functies, uit de 'Handreiking zonnevelden, Toepassing van de Overijsselse zonneladder en kwaliteitsimpuls zonnevelden'.

Trede 3: Landbouwgronden van goede kwaliteit en monofunctionele zonnevelden, primair gericht op het opwekken van hernieuwbare-energie. worden zoveel mogelijk vermeden.

Voor trede 2 en 3 geldt dan bij zonnevelden maximaal 80 procent beschikbaar wordt gesteld voor zonnepanelen. De overige 20 procent staat in het teken van landschappelijke inpassing met groen en/of water.

Trede 1 betreft in eerste instantie zonnepanelen op gebouwen of andere bouwwerken. Ook heeft de provincie oog voor gebieden zoals braakliggende gronden, bedrijventerreinen en parkeerplaatsen. De gemeente Haaksbergen geeft ook de voorkeur aan zon op dak. In de concept RES Twente 1.0 (zie paragraaf 3.4.1. van de voorliggende Ruimtelijke Onderbouwing) heeft de gemeente Haaksbergen een bod van 22 hectare zon op dak opgenomen. Met dit bod wil de gemeente de daken in Haaksbergen zo goed mogelijk benutten. In de periode voorafgaande aan de beleidsvorming voor zonnevelden in Haaksbergen is de energiebehoefte voor Haaksbergen in kaart gebracht. Daarbij is ook gekeken in hoeverre de opwek van duurzame energie met zonnepanelen op daken kan worden gerealiseerd. Daaruit is geconcludeerd dat de totale reële potentiële capaciteit op daken voor de opwekking van zonne-energie fors minder bedraagt dan de energiebehoefte om in 2050 energieneutraal te zijn. Zonnevelden zijn nodig om niet alleen in de huidige duurzame energiebehoefte, maar ook in de toekomstige energiebehoefte te voorzien. Zonnevelden zijn geen vervanging van zon op dak, maar een noodzakelijke aanvulling. Voor zowel zon op dak als zon in veldopstellingen staat Haaksbergen voor een grote opgave. Zo heeft Haaksbergen geen mogelijkheden om af te dwingen dat particulieren en bedrijven panelen op hun daken leggen

en werkt de gemeente ook de komende jaren aan maatregelen om het aandeel zon op dak te vergroten. Het is evenmin afdwingbaar om grondeigenaren te verplichten om zogenaamde rest- of 'no-regret' gronden in te zetten voor de opwek van duurzame energie. Wel hebben deze gronden de voorkeur in de gemeente.

Het voorliggende plan valt onder Trede 2. De aanleg van de technische installatie wordt gecombineerd met andere functies. De inrichting kent meervoudig ruimtegebruik voor educatie, duurzame landbouw, biodiversiteit, natuur en landschap en recreatie. Dit is nader onderbouwd in paragraaf 3.3.1 van de voorliggende Ruimtelijke Onderbouwing.

Het hekwerk, met daarbinnen de technische installatie, neemt slechts 62% van het totale projectgebied in beslag. Ook binnen dit hekwerk wordt niet alle grond belegd met zonnepanelen. Er is gekozen voor een zuidopstelling, met relatief brede paden van 2 meter tussen de rijen panelen. Onder de panelen en op deze paden wordt bloemen- en kruidenrijk grasland gerealiseerd. 38% van het projectgebied ligt buiten het hekwerk. Deze zone wordt landschappelijk en natuurlijk ingericht (ruim 21%), en er is ruimte voor duurzame landbouw (17%).

Met het voorliggende plan wordt tenslotte ook een bijdrage geleverd aan maatschappelijke doelen. Naast het leveren van een bijdrage aan de biodiversiteit en het opwekken van duurzame energie, wordt er bijvoorbeeld een Noabertref gerealiseerd en is er sprake van financiële participatie. De mogelijkheden voor financiële participatie die geboden worden, zijn weergegeven in het separaat bijgevoegde document 'Zonnepark De Stegenhoek, Financiële participatie'.

3. Gebiedskenmerken (hoe-vraag)

In het provinciale beleid zijn voor alle gebieden gebiedskenmerken aangegeven. Het beleid voor deze gebiedskenmerken is vastgelegd in artikel 2.1.5 van de provinciale verordening. Hierin is bepaald dat inzichtelijk moet worden gemaakt dat voldaan wordt aan dit beleid. Wanneer in het beleid normerende en/of richtinggevende uitspraken worden gedaan, voorziet het ruimtelijke plan (voor zover deze uitspraken zich daarvoor lenen) in een regeling conform deze normerende en/of richtinggevende uitspraken. De gebiedskenmerken zijn opgenomen in verschillende lagen; de natuurlijke laag, de agrarische cultuur laag, de stedelijke laag en de laag van de beleving. Op basis van deze kenmerken is er ingezoomd op het projectgebied en gekeken welke specifieke kwaliteitsvoorwaarden en opgaven (normerend en richtinggevend) voor ruimtelijke ontwikkelingen van toepassing zijn.

Natuurlijke laag

De natuurlijke laag is ontstaan doordat abiotische en biotische processen inwerken op de ondergrond van bodem en geologie. Van oudsher bestaat er een sterke samenhang tussen het natuur- en watersysteem. Vervolgens heeft de natuurlijke laag plek en betekenis gekregen in het menselijke occupatieproces. Lange tijd is de natuurlijke laag sturend geweest voor een groot deel van de ruimtelijke ontwikkelingen. Mensen vestigden zich op de droge plekken en wegen werden aangelegd bij goed doorwaadbare plekken in de beek. Pas de laatste eeuw is deze samenhang door technische mogelijkheden verminderd en zijn de kwaliteiten van de natuurlijke laag aangetast. Het beter afstemmen van de ruimtelijke ontwikkelingen op de natuurlijke laag, kan voorkomen en er voor zorgen dat natuurlijke kwaliteiten weer medebepalend worden. Het projectgebied ligt in een zandgebied: 'dekzandvlakte en ruggen' (zie figuur 25).

- Beekdalen en natte laagtes
- Beken
- Brongebieden (globaal aangeduid)
- Dekzandvlakte en ruggen

Figuur 25: Weergave kaart gebiedskenmerken, natuurlijke laag, ter hoogte van het projectgebied (bron: Omgevingsvisie Overijssel). De provinciale kaart is grofmazig. In werkelijkheid ligt het beekdal iets westelijker, langs de Fluttersbeek.

Normerend uitgangspunt Dekzandvlaktes en ruggen:

- Dekzandvlakten en ruggen krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de hoofdlijnen van het huidige reliëf.

Richtinggevende uitgangspunten Dekzandvlaktes en ruggen:

- Als ontwikkelingen plaats vinden, dan dragen deze bij aan het beter zichtbaar en beleefbaar maken van de hoogteverschillen en het watersysteem. Beide zijn tevens uitgangspunt bij (her)inrichting;
- Bij ontwikkelingen is de (strekings)richting van het landschap, gevormd door de afwisseling van beekdalen en ruggen, het uitgangspunt.

Normerend uitgangspunt Beekdalen en natte laagtes:

- Het waterpeil is niet lager dan voor graslandgebruik noodzakelijk is.

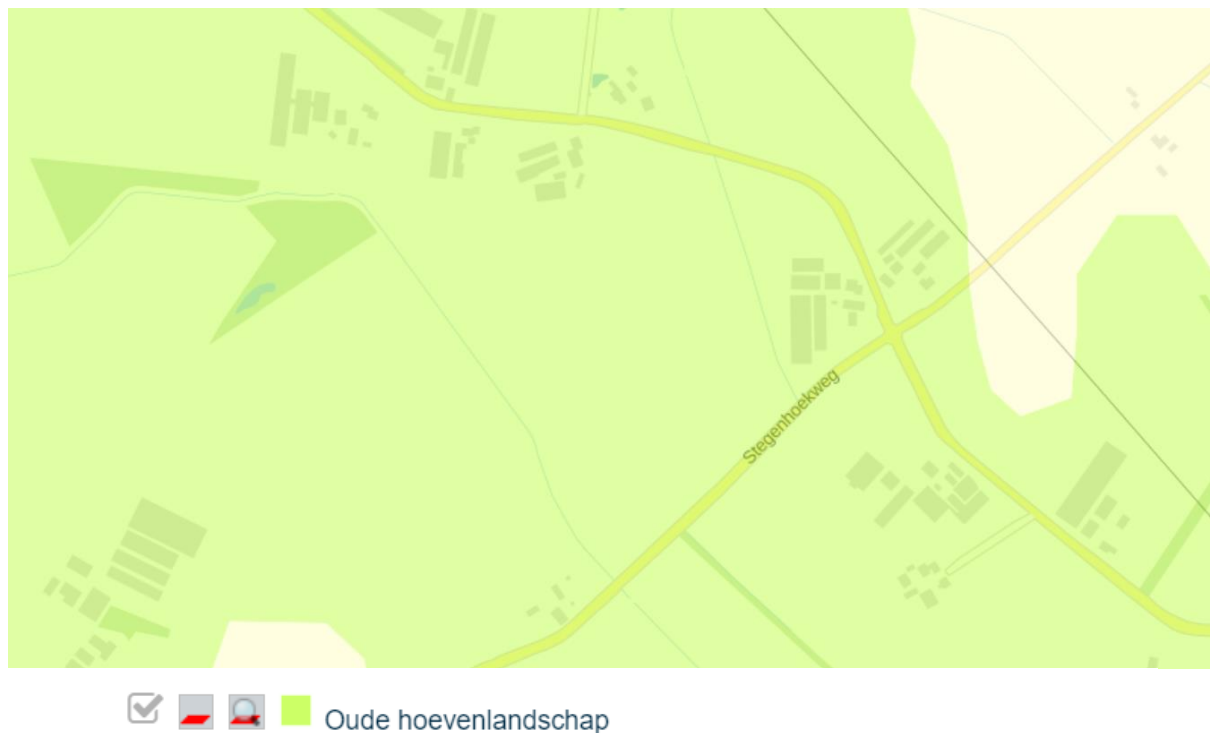
Richtinggevende uitgangspunten Beekdalen en natte laagtes:

- Beekdalen en laagtes krijgen een beschermende bestemmingsregeling gericht op instandhouding van het watersysteem, de waterkwaliteit en voldoende ruimte voor water en indien het bestaande (agrarisch) gebruik dat toelaat natuurlijke dynamiek;
- Als ontwikkelingen plaats vinden in of in de directe nabijheid van beekdalen en natte laagtes, dan dragen deze bij aan extra ruimte voor de dynamiek van het stromende water en het vasthouden van water, aan versterking van de samenhang in het beeksysteem en aan vergroting van de zichtbaarheid, bereikbaarheid en beleefbaarheid van het water. Dit zijn uitgangspunten bij (her)inrichting.

Met het voorliggende plan worden de hoofdlijnen van het huidige reliëf niet aangetast. Met het voorgenomen plan wordt ook de strekkingsrichting van het landschap niet aangepast en wordt inheemse beplanting toegevoegd die de lijnen van het landschap volgen. Het aanwezige beekdal in het projectgebied wordt vrijgehouden van de technische installatie en hierdoor beter zichtbaar. De zone wordt ingericht met bloem- en kruidenrijk grasland en knotwilgen. Met de passende landschappelijke en natuurlijke inpassing en inrichting wordt aangesloten op de karakteristieke landschapsstructuur en wordt het beekdal versterkt en beleefbaar gemaakt.

Laag van het agrarisch cultuurlandschap

In het agrarisch cultuurlandschap gaat het er om dat de mens inspeelt op de natuurlijke omstandigheden en die ten nutte maakt. Vanuit de nederzettingen zijn de omliggende gronden ooit ontgonnen, daardoor is er een sterke ruimtelijke en functionele relatie met het omringende landschap ontstaan. Afhankelijk van de stand van de techniek en de beschikbaarheid van meststoffen is door de eeuwen heen een geschakeerd patroon van akkers, weiden, hooiland en bebouwing gegroeid. Dit verschil in tijd geeft mede richting aan de ontwikkeling van deze gebieden. Binnen de regionale landschappen is er vaak op korte afstand sprake van verschillen: de es, de flank en het beekdal. Het projectgebied in het 'oude hoevenlandschap' (zie figuur 26).

Figuur 26: Weergave kaart gebiedskenmerken, laag van het agrarische cultuurlandschap, ter hoogte van het projectgebied (bron: Omgevingsvisie Overijssel)

Normerend uitgangspunt Oude hoevenlandschap:

- De essen en esjes krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de karakteristieke openheid, de bodemkwaliteit en het reliëf.

Richtinggevend uitgangspunten Oude hoevenlandschap:

- Als ontwikkelingen plaats vinden in het Oude hoevenlandschap, dan dragen deze bij aan behoud en accentuering van de dragende structuren (groenstructuur en routes) van het Oude hoevenlandschap, en aan de samenhang en de karakteristieke verschillen tussen de landschapselementen: de erven met erfbepanting; open es(je); beekdal; voormalige heidevelden, de mate van openheid en kleinschaligheid.
- Ontwikkelingen vergroten de toegankelijkheid van erven en erfroutes.

Het voorliggende plan betreft een tijdelijk project, die de onderliggende bestemmingsplanregeling niet aantast. Ook wordt het reliëf in het projectgebied niet aangetast. Aan de westelijke randen van het veld met zonnepanelen wordt opgaand groen in de vorm van een struiken struweel aangeplant dat het oude beekdal volgt en de bestaande esrand in het projectgebied accentueert. Op deze manier ontstaat er een kleinschalige kamerstructuur die de originele essen structuur versterkt en de aanwezige es accentueert. Het zicht op de panelen wordt hierdoor ook geblokkeerd. De hoogte van de panelen is relatief laag (1,76 meter).

Met het voorliggende plan wordt ingespeeld op passende, kenmerkende karakteristieke verschillen tussen landschapselementen. Zo wordt het aanwezige beekdal in het projectgebied vrijgehouden van de technische installatie. De zone wordt ingericht met bloem- en kruidenrijk grasland en knotwilgen langs de Fluttersbeek. Met deze passende landschappelijke en natuurlijke inpassing en inrichting wordt aangesloten op de karakteristieke landschapsstructuur en wordt het beekdal versterkt en beleefbaar gemaakt.

Realisatie van een zonnepark met een bloem- en kruidenrijk grasland als vaste onderbegroeiing kan op deze plek voor de komende decennia een stabiele situatie bieden waar geen chemicaliën (kunstmest of gewasbeschermingsmiddelen) worden toegepast. Dit biedt kansen voor verbetering van het bodemleven, de bodemstructuur, verbetering van het zelfreinigend vermogen en daarnaast extra habitat voor bestuivers en plaagbestrijders. Onder de panelen kan het water ook infiltreren, vanwege het feit dat er enkele centimeters ruimte wordt aangehouden rondom de individuele panelen op stellages. Het water stroomt zo niet alleen aan de onderkant van de stellages, maar ook aan de bovenkant en in de middelste delen van stellages. Er zijn derhalve geen nadelige effecten voor de bodem te verwachten.

Stedelijke laag

In de stedelijke laag is de koppeling van de sociale en fysieke dynamiek van de stedelijke functies aan het verbindende netwerk van wegen, paden, spoorwegen en kanalen een belangrijk ordenend principe. Efficiëntie en nabijheid zijn belangrijke vestigingsoverwegingen. Daarbij wordt kwaliteit, eigenheid en onderscheidend vermogen van de regio steeds belangrijker. Op het projectgebied is het 'Informeel trage netwerk' van toepassing en relevant. Het netwerk gaat over de toegankelijkheid en ervaring van het 'langzame' netwerk, zoals fietspaden en wandelpaden.

Normerend uitgangspunt:

- De informele routes en routenetwerken worden in beeld gebracht en krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op de continuïteit van routes (vaarwegen, kleine paadjes, zandpaden, kerkepaden, fiets- en wandelpaden en -routes, etc.). Bij ruimtelijke ontwikkelingen nabij doorgaande zandwegen, wandel- en fietsroutes worden discontinuïteiten in het netwerk van paden en vaarroutes voorkomen.

Richtinggevend uitgangspunt:

- Als ontwikkelingen plaats vinden in de gebieden die in de directe invloedssfeer van stad en dorp liggen (bijv. bedrijventerreinen, woonwijken), dan dragen deze ontwikkelingen bij aan behoud en verkleining van de maaswijdte van het padennetwerk. Nieuwe mogelijkheden voor lange afstands-wandel- en fietsroutes worden benut.

Inspiratie:

- Langs informele routes worden de aardkundige, archeologische en cultuurhistorische waarden zichtbaar en kenbaar gemaakt.

Aan de Stegenhoekweg wordt een zogenaamde 'Noabertref' gerealiseerd. Bij deze 'Noabertref' wordt informatie verschaft wat er zich op de landbouwgronden en achter het hekwerk afspeelt. Hiermee kan dit voor de buitenwereld 'het adres' van het zonnepark en duurzame landbouw worden. Door deze voorziening wordt de situatie (met onder ander het hekwerk, de duurzame landbouw, educatie en een landschappelijk en natuurlijk ingericht van het zonneveld) beter te duiden, waardoor het minder snel als ontoegankelijk wordt ervaren. De 'Noabertref' wordt gerealiseerd nabij de huidige fietsroute die langs de Kinkelerweg loopt (langs het projectgebied).

Laag van de beleving

Deze laag is het domein van de belevenis, betekenis en identiteit. De laag van de beleving voegt eigen kenmerken toe, zoals landgoederen, recreatieparken en recreatieve routes, maar benut vooral de kwaliteiten van de andere drie lagen. Het stelt kwaliteiten zoals de natuur, de productielandschappen en de steden in een ander daglicht en maakt ze beleefbaar en tot een belevenis.

De laag van de beleving heeft geen rechtstreekse doorwerking op het voorliggend plan, behalve dat het projectgebied in 'donkerte' ligt. Hier moet het gebruik van kunstlicht zoveel mogelijk worden vermeden. Met het voorliggende plan wordt geen kunstlicht gebruikt.

3.3.3 Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonneparken

Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel heeft op 21 april 2020 de 'Handreiking zonnenvelden, Toepassing van de Overijsselse zonneladder en kwaliteitsimpuls zonnenvelden' vastgesteld. De handreiking is een hulpmiddel voor initiatiefnemers, omwonenden van een zonneveld en voor gemeenten om hen te ondersteunen bij de ruimtelijke afweging voor zonnenvelden, bij het ontwerp van een kwalitatief goed zonneveld en bij het gesprek over het realiseren van voldoende en passende kwaliteit. De handreiking is gebaseerd op de regels voor ruimtelijke ontwikkeling en in het bijzonder voor zonnenvelden in de provinciale Omgevingsverordening. Onderdelen uit de toelichting bij artikel 2.1.8 van de verordening worden voorzien van uitleg, specificatie van de zonneladder, ontwerpprincipes, maatgevende referenties, inspiratie met goede voorbeelden en aandachtspunten bij de uitvoering. De handreiking bevat geen eigenstandige dwingende bepalingen. De handreiking is daarmee niet vrijblijvend en geeft scherp te zien aan de toepassing van de verordening.

De toetsing van voorliggende plan aan belangrijke principes uit deze handreiking is opgenomen in paragraaf 3.2 van de voorliggende Ruimtelijke Onderbouwing. Bij het opstellen van het inrichtingsplan is waar mogelijk en relevant rekening gehouden met de handreiking.

3.3.4 Conclusie provinciaal beleid

Het voorliggende ruimtelijke plan past binnen het provinciaal beleid. Het plan geeft invulling aan de verduurzamingopgave en voldoet aan de principes zoals weergegeven in de 'Handreiking zonnevelden, Toepassing van de Overijsselse zonneladder en kwaliteitsimpuls zonnevelden'. Met het plan is aangesloten op de gebiedskenmerken, er is sprake van multifunctioneel ruimtegebruik en het plan levert een grote maatschappelijke meerwaarde.

3.4 Regionaal beleid

3.4.1 Regionale Energiestrategie Twente

In 2019 is het nationaal Klimaatakkoord gesloten. Het is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). Nederland is opgedeeld in 30 energie-regio's op initiatief van gemeenten, provincies en waterschappen. Elke gemeente, provincie en ook hoogheemraadschap werkt op dit moment binnen deze regio's samen met stakeholders aan een Regionale Energiestrategie (RES). De RES is een instrument om gezamenlijk te komen tot keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur. De regio Twente heeft inmiddels een conceptversie van de RES Twente 1.0 opgesteld.

De regio wil in 2030 circa 1,5 TWh duurzame energie opwekken. Om die opbrengst te halen, verhoogt Twente de inspanning voor 'zon op dak' en wordt ruimte geboden aan zonnevelden en windturbines.

Voor zover al ingevuld in gemeentelijke plannen is de verdeling gebaseerd op de volgende overwegingen:

- Zon op dak heeft de voorkeur. Die prioriteit is in overeenstemming met de zonneladder én zon op dak heeft veel draagvlak. De wens om het aandeel zon op dak verder op te voeren wordt beperkt door juridische, technische en financiële mogelijkheden. De concept-RES gaat uit van ruim 300 ha panelen op daken in 2030, met een totale opbrengst van circa 265 GWh per jaar.
- Voor ongeveer 630 hectare zonnevelden op land (en waar mogelijk op water) kan Twente een verantwoorde inpassing realiseren met een opwek van circa 500 GWh per jaar. Bij voorkeur met meervoudig ruimtegebruik.
- Om een grote slag te kunnen maken wil Twente met windturbines energie opwekken. Waar dat kan in clusters (dat is efficiënt en spaart het landschap elders), aansluitend aan de Duitse grens waar al windmolencusters staan, nabij rijkswegen, waterwegen en bedrijfsterreinen. Gericht op lokaal draagvlak en zelfvoorzienende kleine kernen is het concept van de dorpsmolen uitgedacht (12 stuks van 1 MW). Daarnaast wil Twente plek geven aan 49 grote turbines (circa 3 -5 MW). Totale windopbrengst is circa 530 GWh per jaar. De turbines komen ook in het Nationaal Landschap van Noordoost-Twente, waar een provinciale verordening plaatsing op dit moment niet toestaat. Zonder aanpassing van het provinciaal beleid kan circa 200 GWh/ jaar (18 windturbines en 12 dorpsmolens) van de ambitie met windmolens niet gerealiseerd worden.

Financiële opbrengsten zo goed mogelijk laten landen in eigen omgeving

In het Klimaatakkoord is als streven opgenomen dat 50% van de nieuwe wind- en zonneparken waar grootschalig energie wordt opgewekt, dat gebeurt met lokale financiële participatie. Zo kunnen de baten van grootschalige energieprojecten in de regio blijven en krijgen gemeenten, ondernemers en inwoners in de regio de kans om financieel te participeren. Lokaal eigendom betekent naast financiële participatie ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid en dat draagt bij aan de transparantie en het draagvlak voor grote energieprojecten. Twentse gemeenten en de provincie Overijssel willen de financiële opbrengsten van de energietransitie zo goed mogelijk in de eigen omgeving laten landen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het voorliggende plan voor de realisatie van Zonnepark De Stegenhoek sluit aan op de ambities en doelstellingen zoals opgenomen in de Concept RES 1.0. Er is sprake van meervoudig ruimtegebruik en financiële participatie (zie paragraaf 2.2.9). Hierbij is ruimte voor het verkrijgen van 100% van de aandelen door de lokale energiecoöperate.

3.5 Gemeentelijk beleid

3.5.1 Coalitieprogramma 2018-2020

In het Coalitieprogramma 2018-2022 is afgesproken om actief te werken aan de energietransitie. De gemeente Haaksbergen wil de landelijke klimaatdoelstellingen voor 2050 vertalen naar het Haaksbergse aandeel hierin. Daarbij streeft Haaksbergen ernaar om over vier jaar minimaal te voldoen aan de gewenste trend om de klimaatdoelstellingen in 2050 te halen. Daarbij is draagvlak en acceptatie van de samenleving belangrijk.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

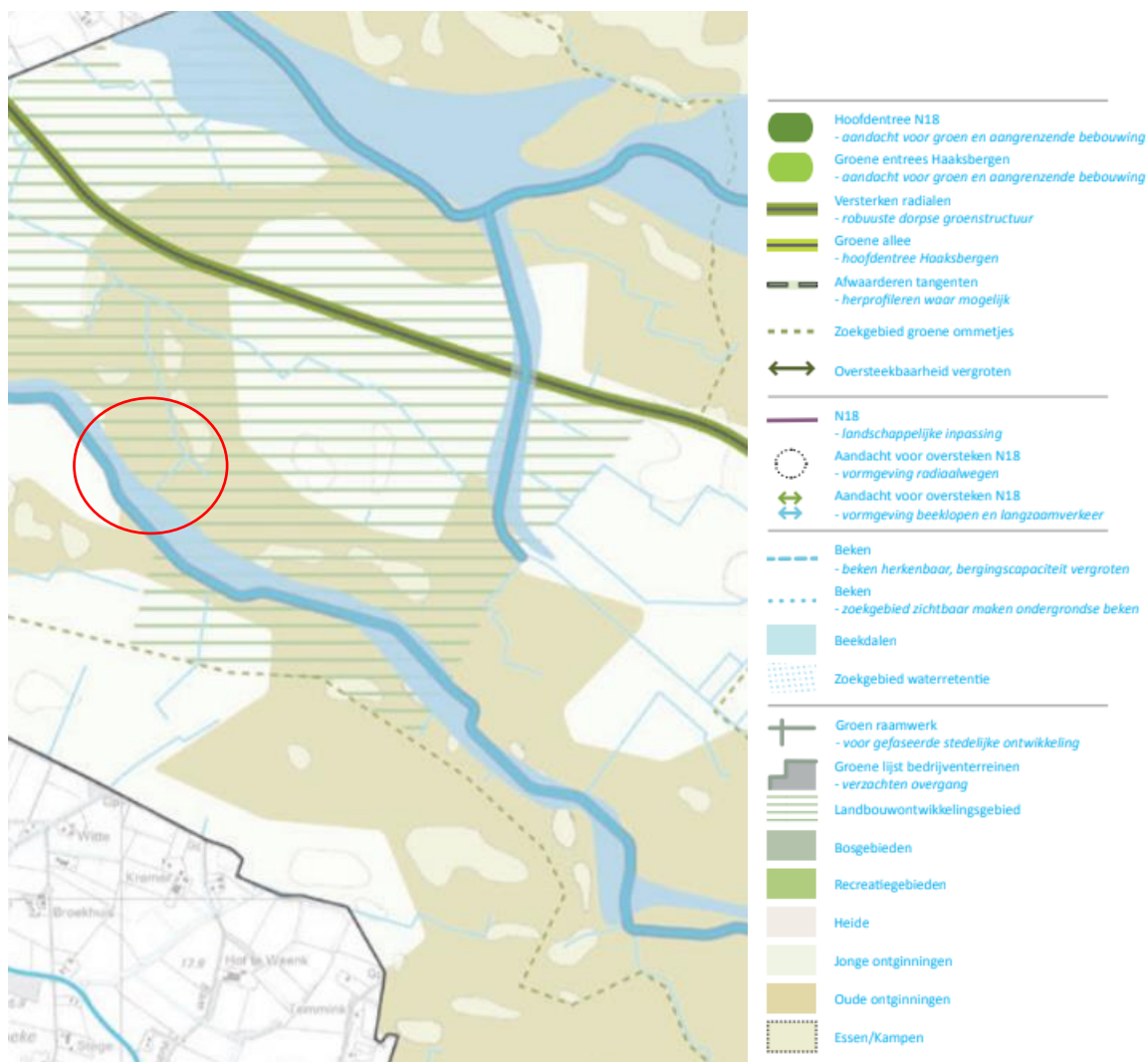
Met het realiseren van het voorliggende plan wordt actief uitvoering gegeven aan het werken aan de energietransitie. LC Energy heeft daarbij een zorgvuldig omgevingsproces doorlopen. Dit omgevingsproces is gestart in november 2019, met gezamenlijke gesprekken met de grondeigenaren, omwonenden en andere belanghebbenden. Vervolgens is een plan opgesteld en dit plan is gedurende het omgevingsproces steeds bijgesteld, op basis van opmerkingen en wensen van omwonenden en andere belanghebbenden. Naast diverse keukentafelgesprekken tijdens het proces, is op 20 januari 2021 een digitale informatieavond gehouden. Dit met als doel en resultaat om het concept plan te delen en informatie, wensen en vragen op te halen uit de omgeving, met waar mogelijk de medeneming van de input van omwonenden en andere belanghebbenden. Ook via een website, en daarnaast via telefoon, per mail, via persoonlijke ontmoetingen en via fysieke post werden en worden omwonenden en belanghebbenden op de hoogte gehouden en vindt afstemming plaats. Alle opgehaalde input, de wensen en de afstemming die heeft plaatsgevonden, is waar mogelijk vertaald in het uiteindelijke plan.

Het uitgebreide verslag van het omgevingsproces is separaat bijgevoegd ('Zonnepark De Stegenhoek, Omgevingscommunicatie Proces').

3.5.2 Structuurvisie 2030 Haaksbergen

In 2013 heeft de gemeenteraad van Haaksbergen de Structuurvisie 2030 Haaksbergen vastgesteld. Relevant voor de voorgenomen ontwikkeling is dat in de structuurvisie is uitgesproken dat de gemeente een gezonde plattelandseconomie wil stimuleren en de ecologische en cultuurhistorische kwaliteiten van het buitengebied op peil wil houden. Voor de gehele gemeente is een visiekaart opgesteld (zie figuur 27). Het projectgebied is daarbij aangewezen als 'Oude ontginningen', met aan de zuidwestkant het 'Beekdal'. Op het grondgebied van de gemeente Haaksbergen is het contrast tussen de kleinschalige, kronkelige oude ontginningen met veel microreliëf, houtwallen en geclusterde bebouwing, en de rechtlijnige, grootschalige, vlakkere jonge ontginningen met rechte laan- en singelbeplanting, strak begrensde bosvakken en uitgestrekte natuurgebieden, nog steeds aanwezig, hoewel het contrast steeds kleiner wordt. In de structuurvisie wordt nadrukkelijk benoemd om de herkenbaarheid van beekdalen te vergroten. Beekbegeleidende beplanting kan de natuurwaarde verhogen en voorzien in ecologische verbindingzones.

Het projectgebied ligt daarnaast in 'Landbouwontwikkelingsgebied'. Hier is ruimte voor schaalvergroting en intensivering van agrarische bedrijven.

Figuur 27: Visiekaart gemeente Haaksbergen (bron: Structuurvisie 2030 Haaksbergen). De ligging van het projectgebied is weergegeven in het rode rondje.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het voorliggende plan is niet beperkend voor eventueel gewenste schaalvergroting en intensivering van omliggende agrarische bedrijven en met het plan wordt aangesloten op de landschappelijke gebiedskenmerken. Met het voorliggende plan wordt aan de westelijke randen van het veld met zonnepanelen opgaand groen in de vorm van een struiken struweel aangeplant dat het oude beekdal volgt en de bestaande esrand in het projectgebied accentueert. Op deze manier ontstaat er een kleinschalige kamerstructuur die de originele essen structuur versterkt en de aanwezige es accentueert. Het zicht op de panelen wordt hierdoor ook geblokkeerd. De hoogte van de panelen is relatief laag (1,76 meter).

Het aanwezige beekdal in het projectgebied vrijgehouden van de technische installatie. De zone wordt ingericht met bloem- en kruidenrijk grasland en knotwilgen langs de Fluttersbeek. Met deze passende landschappelijke en natuurlijke inpassing en inrichting wordt aangesloten op de karakteristieke landschapsstructuur en wordt het beekdal versterkt en beleefbaar gemaakt.

3.5.3 Toekomstvisie Haaksbergen

In 2017 is de Toekomstvisie Haaksbergen door de gemeenteraad vastgesteld. In de Toekomstvisie Haaksbergen 2030 geeft de gemeente Haaksbergen een kijk op het nu en de lange termijn. Er wordt ingegaan op de thema's platteland, economie, wonen, infrastructuur en duurzaamheid. Over het algemeen is de gemeente tevreden over de leefkwaliteit. De gemeente beschrijft haar kracht in drie belangrijkste kwaliteiten: een hechte gemeenschap, fraai buitengebied en hoog voorzieningenniveau. Haaksbergen wil voortborduren op de bestaande kwaliteiten, maar ziet ook omslagpunten voor diverse thema's, zoals de ontwikkeling van landbouw en natuur in het buitengebied. Eén van de ambities is dan ook het bereiken van een maximale duurzaamheid en circulaire economie. De gemeente wil zich profileren als duurzaamste in de regio.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het voorliggende plan sluit aan op de ambitie van de gemeente om zich te profileren als duurzaamste in de regio.

3.5.4 Beleidsregels zonnevelden

Inleiding

Haaksbergen wil in 2050 energieneutraal zijn. Om te bereiken dat Haaksbergen in 2050 de gehele energievraag van de gebouwde omgeving duurzaam wordt opgewekt, zijn op korte termijn maatregelen nodig in de sfeer van energiebesparing en alternatieve opwekking door zon en wind. Hiertoe heeft de gemeente concrete beleidsregels voor zonnevelden opgesteld. Deze beleidsregels (voor grondgebonden installaties voor het opwekken van duurzame energie met een omvang groter dan 2 hectare) bieden duidelijkheid waar initiatieven voor zonnevelden aan moeten voldoen.

Zonne-energie is op dit moment één van de meest gebruikte vormen voor hernieuwbare energie. Provincie Overijssel heeft een zonneladder ontwikkeld met een voorkeursvolgorde voor het toedelen van ruimte voor zonne-energie. De gemeente Haaksbergen bouwt op deze zonneladder verder en heeft in de beleidsregels omschreven waar initiatieven aan moeten voldoen. Niet alle plekken in de gemeente Haaksbergen lenen zich voor de realisatie van zonnevelden. Hierna worden de voor het voorliggende plan relevante beleidsregels weergegeven.

Artikel 2 Reikwijdte van de beleidsregels

Het college behandelt een aanvraag voor een zonneveld volgens de 'Procedure zonnevelden', die in de bijlage van de beleidsregels is opgenomen. Hierbij wordt door college en raad medewerking verleend aan in totaal maximaal 40 hectare. Aanvragen moeten voldoen aan alle genoemde voorwaarden in het beleid, en het college beoordeelt de aanvragen. Het college verleend een Omgevingsvergunning voor aanvragen die op grond van de 'Procedure zonnevelden' de hoogste score krijgen en zolang het maximum van 40 hectare nog niet is bereikt. Het minimum aantal te behalen punten bedraagt 60. Het college werkt alleen mee aan de realisatie van zonnevelden met een omgevingsvergunning op grond van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De aanvraag m.b.t. het voorliggende plan is beoordeeld conform de 'Procedure zonnevelden'. Het beoordelingsformulier ('Beoordeling zonnevelden, juni 2021') is opgenomen in de separate bijlage bij deze Ruimtelijke Onderbouwing. Het voorliggende plan heeft 110 punten gescoord en is met twee andere plannen geselecteerd om in procedure te gaan (voor verlening Omgevingsvergunning). De drie zonnevelden samen zitten binnen het totaal van maximaal 40 hectare aan zonnevelden.

Artikel 3 Uitsluitingsgronden

Het college en de raad verlenen geen medewerking aan het vestigen van zonnevelden in Natura2000-gebieden en Natuur Netwerk Nederland, in essenlandschap, in beekdallandschap, binnen 50 meter van de groene radialen (volgens de Structuurvisie Haaksbergen) en binnen 25 meter van de N18. Gemeten vanaf de as van de weg. Het gebied en de strook die onderdeel uitmaakt van beekdallandschap en/of de genoemde zones rond de radialen en de N18, kunnen wel onderdeel zijn van de landschappelijke inpassing van een zonneveld.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

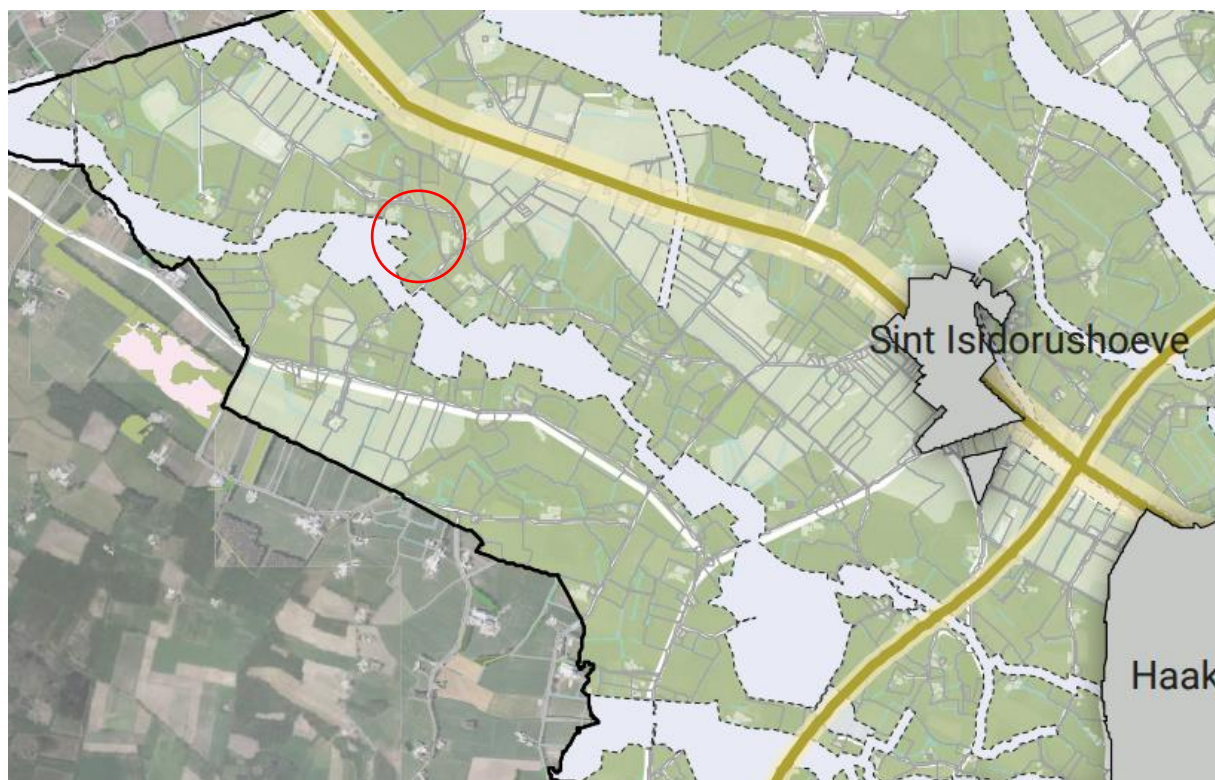
Relevant voor de voorgenomen ontwikkeling is dat aan de zuidwestkant van het projectgebied, beekdallandschap onderdeel uitmaakt van het projectgebied. In dit beekdallandschap wordt niet de technische installatie gerealiseerd, maar wel de landschappelijke inpassing van het zonnepark. Voor het overige valt het projectgebied niet binnen uitsluitingsgebieden, en voldoet het voorliggende plan aan deze beleidsregel.

Artikel 4 Geschikte gebieden

Het college en de raad verlenen medewerking aan het vestigen van zonnevelden in het jonge ontginningslandschap en oude kampenlandschap zoals op de kaart in de bijlage bij deze beleidsregels is aangegeven, mits wordt voldaan aan de voorwaarden die zijn opgenomen in de artikelen 5 tot en met 8 van deze beleidsregels.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het projectgebied van het voorliggende plan ligt in het oude kampenlandschap (zie figuur 28). Tevens wordt voldaan aan de voorwaarden die zijn opgenomen in de artikelen 5 en 8 (hiervoor wordt verwezen naar de beschrijving bij die artikelen).

Legenda

	uitsluitingsgrond: Natura2000-gebied en Natuur Netwerk Nederland		jonge ontginningslandschap		Groene radiaal en N18
	uitsluitingsgrond: essenlandschap		oude kampenlandschap		uitsluitingsgrond: 50m-zone groene radiaal 25m-zone N18
	uitsluitingsgrond: beekdallandschap		bebouwd gebied		weg
					spoor

Figuur 28: Uitsnede uit kaart geschikte gebieden en uitsluitingen (bron: Energietransitie Haaksbergen, Beleidsregels zonnevelden Haaksbergen, 2021). De ligging van het projectgebied is weergegeven in het rode rondje.

Artikel 5 Voorwaarden opzet en inrichting zonneveld

Het college en de raad werken mee aan het vestigen van zonnevelden nadat de aanvrager heeft aangetoond dat aan de volgende voorwaarden is voldaan en de zonnevelden worden gerealiseerd in een geschikt gebied:

- a) het zonneveld voegt zich naar de belangrijke landschappelijke structuurdragers in de omgeving;

De belangrijkste 'maatregel' waarmee het zonnepanelenveld wordt ingepast, betreft de inpassing en aansluiting op de omliggende watergangen, waaronder de Fluttersbeek met bijbehorend het beekdallandschap. Langs de Fluttersbeek wordt dit beekdal vrijgehouden van bouwwerken en zorgt een nieuwe knotwilgenrij voor draagkracht die het landschap versterkt. Deze zone wordt verder versterkt door bloemrijk grasland te realiseren. Hiermee wordt het beekdal beleefbaar gemaakt.

- b) met het vestigen van het zonneveld worden de bestaande en oorspronkelijke perceelgrenzen, waterstructuren en landschapsstructuren behouden;

Het projectgebied betreft één kadastraal perceel, waarbij alleen het agrarische erf uit het projectgebied is gelaten. De bestaande en oorspronkelijke perceelsgrenzen, waterstructuren en landschapsstructuren blijven behouden en worden waar mogelijk versterkt. Qua water- en landschapsstructuren betreffen dit de Fluttersbeek (inclusief beekdallandschap) en de watergang aan de noordoostkant van het projectgebied. Langs de Fluttersbeek wordt bijvoorbeeld kenmerkende knotwilgen aangeplant en wordt bloemrijk grasland gerealiseerd. Dit versterkt deze water- en landschapsstructuren en hiermee wordt de beleefbaarheid vergroot. Dwars door het projectgebied

lopen enkele greppels. Deze greppels betreffen geen oorspronkelijke en bestaande waterstructuren en landschapsstructuren. De greppels staan jaarrond droog en betreffen geen watergangen. Deze zijn relatief recent ontstaan, rond de laatste kavelruil. Omdat deze nooit naar behoren hebben gefunctioneerd heeft de eigenaar elders een afwateringsbuis van circa 80 meter lang gelegd die afwatert op de waterschapswatergang, om de afwaterende werking te herstellen. Hoewel de greppels niet heel oud en watervoerend zijn, hebben ze wel een cultuurhistorische waarde. De greppels dragen bij aan het van oudsher kleinschalige verkavelingskarakter van het essenlandschap. Deze greppels worden daarom open gehouden om de leesbaarheid van het landschap en percellering van het zonnepark hiermee duurzaam in stand te houden. Door 2 meter afstand van de zonnepanelen te houden aan de noordzijde van de greppels, ontstaat er een onderhoudspad voor de greppels, waarover een trekker kan rijden voor het maaibeheer. Tevens ontstaat er hierdoor een ecologisch gunstige bezonning op de oevers van de greppel, door het vrij houden van de noordkant van de greppel. Aan de andere zijdes van de greppel is 0,5 meter afstand van de greppel ten opzichte van de panelen voldoende.

c) de zonnepanelen worden op minimaal 5 meter van watergangen geplaatst;

Langs de watergangen aan de noordoostkant van het projectgebied en aan de zuidwestkant van het projectgebied, die in beheer zijn bij het waterschap, wordt 5 meter vrijgehouden van zonnepanelen (en hekwerk), zodat goed beheer door het waterschap mogelijk blijft.

Door het projectgebied lopen ook enkele greppels. Deze greppels betreffen geen bestaande watergangen. De greppels staan jaarrond droog en betreffen geen watergangen, zoals bedoeld in dit gemeentelijke beleid. De greppels zijn relatief recent ontstaan, rond de laatste kavelruil. Omdat deze nooit naar behoren hebben gefunctioneerd heeft de grondeigenaar elders een afwateringsbuis van circa 80 meter lang gelegd die afwatert op de waterschaps-watergang, om de afwaterende werking te herstellen. De greppels hebben dus geen functie m.b.t. de waterhuishouding, en krijgen dat gedurende de termijn van het zonnepark ook niet. De greppels maken ook geen onderdeel uit van ambities van het waterschap.

In de 'Reactienota ontwerp Beleidsregels zonnevelden, gemeente Haaksbergen' is verwoord dat de afstand van 5 meter is opgenomen ten behoeve van onderhoud van watergangen. Het waterschap hanteert hiervoor een zone van 5 meter. In afwijking hierop wordt in het voorliggende plan een afstand gehanteerd van 2 meter tot aan de zonnepanelen aan de noordzijde van de greppels. Hiermee ontstaat er een onderhoudspad voor de greppels, waarover een trekker kan rijden voor het maaibeheer. Tevens ontstaat er hierdoor een ecologisch gunstige bezonning op de oevers van de greppel, door het vrij houden van de noordkant van de greppel. Aan de andere zijdes van de greppel is 0,5 meter afstand van de greppel ten opzichte van de panelen voldoende, en daarmee aangehouden. Hiermee is het onderhoud gegarandeerd (zoals bedoeld in het gemeentelijke beleid), bij de relatief smalle greppels die geen waterhuishoudkundige functie hebben en niet in beheer zijn bij het waterschap.

d) de zonnepanelen worden opgesteld in zuidelijke of verticale oriëntatie;

Hier wordt aan voldaan. De zonnepanelen worden geplaatst met een zuidelijke oriëntatie.

e) de maximale hoogte van de zonnepaneelopstelling is 2,5 meter vanaf maaiveld;

Hier wordt aan voldaan. De constructies met zonnepanelen worden 1,76 meter hoog.

f) er is rekening gehouden met lichtinval en regenwaterverdeling van de ondergrond en de gevolgen voor de bodemkwaliteit;

Hier wordt aan voldaan. De paneelopstelling (zuidopstelling van maximaal 1,76 m hoog en 2,2 meter afstand tussen de rijen panelen) houdt rekening met de toetreding van daglicht rondom en onder de panelen en voldoende waterinfiltratie in de bodem. Ook tussen de panelen wordt een ruimte van enkele centimeters afstand aangehouden, voor een zo optimaal mogelijke waterinfiltratie. Zo blijft er voldoende goede bodemkwaliteit en blijven er goede groeiomstandigheden voor de te realiseren bloem- en kruidenrijke vegetatie.

g) er is rekening gehouden met cultuurhistorische en archeologische waarden;

Hier is rekening mee gehouden. Zie hiertoe o.a. de paragrafen 4.3 en 4.4. van de voorliggende Ruimtelijke Onderbouwing.

h) het plangebied wordt niet geëgaliseerd en watergangen worden niet gedempt;

Hier wordt aan voldaan. Er is geen sprake van egalisatie en watergangen worden niet gedempt.

- i) van de oppervlakte van het perceel/ de percelen waarop het zonnenveld wordt gevestigd, wordt maximaal 80% gebruikt voor het zonnenveld (inclusief onderhoudspaden) en minimaal 20% ruimte voor kwaliteitsinvestering in natuur en landschap;

Hier wordt aan voldaan. Het totale projectgebied bedraagt circa 10,2 hectare, waarvan 6,3 hectare (ongeveer 62%) gebruikt zal worden voor het zonnepanelenveld (technische installatie en hekwerk). De landschappelijke en natuurlijke inrichting, inclusief duurzame landbouw, bedraagt 3,9 hectare. Dit betreft ruim 38% van het projectgebied. 1,7 hectare hiervan wordt ingericht voor kleinschalige landbouw en de overige 2,2 hectare voor natuur en landschap. De 2,2 hectare betreft 21,5%.

- j) er is een ruimtelijke onderbouwing, inrichtingsplan, beplantingsplan, onderhouds- en beheerplan ingediend bij de aanvraag;

Hier wordt aan voldaan. De Ruimtelijke Onderbouwing ligt voor, Het 'Inrichtings-, beplantings- en beheerplan Zonnepark De Stegenhoek' is separaat bijgevoegd, evenals het onderhoudsplan (voor de technische installatie), welke is opgenomen in het document 'Technische tekeningen, apparatuur, onderhoud en opruiming'.

- k) uit de aanvraag blijkt dat met het realiseren van het zonnenveld invulling wordt gegeven aan één of meerdere van de volgende thema's: waterbeheer, natuurontwikkeling, recreatie, educatie, of agrarisch medegebruik;

Met het voorliggende plan is sprake van meervoudig ruimtegebruik op veel van deze genoemde thema's. Dit meervoudige ruimtegebruik betreft:

- *Educatie; er wordt fysiek en in kennis ruimte geboden aan diverse educatie projecten. Er is al onderzoek uitgevoerd door studenten van de Wageningen Universiteit en er loopt een onderzoek vanuit Van Hall Larenstein. Dit is niet alleen van meerwaarde voor de huidige planontwikkeling, maar ook voor toekomstige ontwikkelingen.*
 - *Kleinschalig agrarisch grondgebruik zonder gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest;*
 - *Versterken recreatieve fietsroute middels rust- en informatiepunt;*
 - *Versterken biodiversiteit; Zo worden de bodem van het zonnepark (o.a. de beheerpaden) en de randen van het zonnepark ingezaaid met inheems zaad (bloemen/ of kruidenrijk mengsel), o.a. met zaad van de Stichting Levend Archief. Dit betreffen zaden van bedreigde inheemse plantensoorten. Zo wordt nieuw leven gegeven aan deze planten en dieren die in deze biotoop goed gedijen.*
 - *Beleefbaar maken verdwenen beekdallandschap;*
 - *Versterken leesbaarheid van het landschap door herstel cultuurhistorische esrandbeplanting.*
- l) uit de aanvraag blijkt op welke wijze het realiseren van het zonnenveld een positieve invloed heeft op natuur en biodiversiteit.

Uit het separaat bijgevoegde 'Inrichtings-, beplantings- en beheerplan Zonnepark De Stegenhoek' blijkt dat de realisatie van het zonnepark een positieve invloed heeft op natuur en biodiversiteit. Er worden nieuwe landschapselementen gerealiseerd die dienen ter versterking van de biodiversiteit (zoals struweel, fruitbomen en knotwilgen). Ook wordt de bodem van het zonnepark (o.a. de beheerpaden) en de randen van het zonnepark ingezaaid met inheems zaad (bloemen/ of kruidenrijk mengsel), o.a. met zaad van de Stichting Levend Archief. Dit betreffen zaden van bedreigde inheemse plantensoorten. Zo wordt nieuw leven gegeven aan deze planten en dieren die in deze biotoop goed gedijen.

Artikel 6 Technische voorwaarden

Het college en de raad werken mee aan het vestigen van zonnenvelden nadat de aanvrager heeft aangetoond dat aan de volgende technische voorwaarden is voldaan:

- a) de kleur van de zonnepanelen inclusief omlijsting is donkerblauw of zwart. Daarnaast wordt er één type paneel toegepast;

De kleur van de panelen is donkerblauw of zwart en er wordt één type paneel toegepast. Hier wordt aan voldaan.

- b) als het zonneveld wordt voorzien van een omheining, dan is deze transparant, faunapasseerbaar, maximaal twee meter hoog en zonder gebruik van prikkeldraad;

Er wordt een onopvallend, transparant hekwerk van maximaal 2 m hoog toegepast rondom de paneelopstelling. Er wordt een ruimte van circa 15 cm onderaan vrijgelaten, zodat het perceel passeerbaar blijft voor klein wild. Het hekwerk is zonder gebruik van prikkeldraad.

- c) uit de aanvraag blijkt dat de ontsluiting van het zonneveld wordt aangesloten op bestaande infrastructuur;

Het zonnepark wordt op een veilige manier ontsloten. Dat kan via de bestaande inrit van het betrokken agrarische erf, op de Kinkelerweg.

- d) er worden geen parkeerplaatsen gerealiseerd buiten het zonneveld;

Hier wordt aan voldaan. Parkeren kan bij de ingang van het zonnepark.

- e) een schriftelijke, geldende offerte van de netbeheerder of een positief advies van deze beheerder waaruit blijkt dat het zonneveld binnen twee jaar na het verlenen van een omgevingsvergunning aangesloten kan worden op het elektriciteitsnetwerk.

Hier wordt aan voldaan. Zie het separaat bijgevoegde document 'Aansluiting op onderstation Enexis – gegarandeerd'.

Artikel 7 Maatschappelijke en economische voorwaarden

Het college en de raad werken mee aan het vestigen van zonnenvelden nadat de aanvrager heeft aangetoond dat aan de volgende economische en maatschappelijke voorwaarden is voldaan:

- a) in de ruimtelijke onderbouwing is aandacht besteed aan de locatiekeuze en aan ontwikkelingen in de directe omgeving van het te realiseren zonneveld die van invloed zijn op de ruimtelijke kwaliteit;

De locatiekeuze voor het voorliggende projectgebied is zorgvuldig tot stand gekomen. Hierna zijn de aspecten benoemd die tot deze locatie hebben geleid:

- *De ontwikkeling op de voorliggende gronden zorgt voor een nieuwe financiële drager voor het agrarische bedrijf van de betrokken grondeigenaren, en biedt de grondeigenaren de kans binnen om binnen enkele jaren de milieubelastende varkenshouderij (300 zeugen) af te bouwen en uiteindelijk te staken, waarmee stikstofdepositie verdwijnt;*
- *Het zonnepark kan op deze locatie worden aangesloten op Enexis onderstation Hengevelde;*
- *Er is relatief gezien een groot draagvlak voor dit plan bij omwonenden;*
- *De realisatie van een zonnepark op deze gronden is landschappelijk en natuurlijk goed inpasbaar;*
- *De realisatie van het zonnepark op deze gronden, in samenwerking met de grondeigenaren, gaat gepaard met de realisatie van (naar verhouding) een groot oppervlak aan natuur, landschapselementen en agrarisch medegebruik;*
- *De realisatie van het zonnepark gaat gepaard met onderwijs(projecten) voor WO, HBO, en MBO studenten;*
- *De realisatie van het zonnepark gaat op deze locatie gepaard met de realisatie van een picknickplaats met informatiepunt, langs een recreatieve fietsroute.*

In de directe omgeving van het zonnepark vinden geen andere ontwikkelingen plaats die van invloed zijn op de ruimtelijke kwaliteit.

- b) bij de aanvraag is een document ingediend waaruit blijkt op welke wijze omwonenden en andere belanghebbenden (zoals natuurorganisaties, maatschappelijke organisaties etc.) zijn betrokken;

Het uitgebreide verslag van het omgevingsproces is separaat bijgevoegd ('Zonnepark De Stegenhoek, Omgevingscommunicatie Proces'). Hierin is aangegeven hoe omwonenden en andere belanghebbenden betrokken zijn.

- c) bij de aanvraag is een document ingediend waaruit blijkt welke inspanning is gedaan om de omgeving de mogelijkheid te bieden om mede-eigenaar te worden en/of mede te financieren met een streefwaarde van minimaal 50%;

LC Energy heeft de voorkeur om het zonnepark zelf te kunnen exploiteren voor de lange termijn. Eendachtig aan wat in de beleidsregels staat heeft LC Energy desalniettemin de Energie Coöperatie Haaksbergen (ECH) het exclusieve recht aangeboden om 100% van de aandelen van het zonnepark te verkrijgen tegen marktconforme condities en tegen een marktconforme waarde, met een korting van 10%, van de aandelen van de project-B.V. met als peildatum de 'ready to build' status (het 'Optierecht'). In het kort is de achtergrond van het voorstel dat door de beperkingen uit hoofde van de door de gemeente toe besloten 'Beekdal-uitsluitingsgebieden', de business case voor het plaatsen van zonnepanelen ter plaatse dermate is ingeperkt, dat het geen rendabel project meer is in het geval dat LC Energy het project voor 50% via de ECH voor lokaal eigendom zou moeten aanbieden. Derhalve hebben we het project voor 100% ter overname aangeboden, via de ECH, aan de lokale bewoners in de gemeente aan, bij 'ready to build' status als hierboven beschreven.

Uit de beoordeling van het Vooroverlegplan door de Toetsingscommissie van de gemeente (zie separaat bijgevoegde 'Beoordeling vooroverlegplannen zonnevelden'), is gebleken dat deze aanbidding niet aanvaardbaar is bevonden. Ook de ECH zelf heeft moeite met dit aanbod, temeer de ECH met een andere ontwikkelaar 50% lokaal eigendom is overeengekomen en geen verschillende lokaal eigendom constructies met de respectievelijke projectontwikkelaars wenst aan te gaan. Daarenboven schat de ECH in dat er te weinig investeringsbereidheid onder de bevolking van de gemeente bestaat om in alle (nu drie) door de Toetsingscommissie geselecteerde projecten te investeren. Hiertoe zijn andere financiële participatiemogelijkheden afgesproken, welke staan beschreven in het document 'Zonnepark De Stegenhoek, Financiële participatie' en in paragraaf 2.2.9 van de voorliggende Ruimtelijke Onderbouwing.

- d) aanvrager heeft onderbouwd hoe het zonneveld, inclusief ondersteunende bouwwerken, door aanvrager of rechtsopvolger verwijderd en gerecycled wordt.

Zie hiertoe het separaat bijgevoegde document 'Technische tekeningen, apparatuur, onderhoud en opruiming'.

Artikel 8 Planologische en ruimtelijke voorwaarden

Het college en de raad verlenen alleen medewerking aan het realiseren van zonnevelden als uit de aanvraag blijkt dat:

- a) rekening is gehouden met milieukundige randvoorwaarden vanuit de omgeving. Daarbij valt te denken aan aspecten als het plaatsen van zonnevelden in of onder hoogspanningsleidingen, boven (hogedruk) gasleidingen of in de nabijheid van wegen of spoorlijnen;

Hier is met het voorliggende plan rekening mee gehouden. Het plan is getoetst aan relevante waarden en milieuaspecten. Hieruit zijn geen belemmeringen naar voren gekomen. Zie de hoofdstukken 4 en 5 van deze Ruimtelijke Onderbouwing.

- b) de aanleg van een zonneveld niet leidt tot een onevenredige afbreuk van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de aangrenzende gronden, de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid;

Hier wordt aan voldaan. Het plan heeft geen directe gevolgen voor de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van aangrenzende gronden, de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid.

- c) het zonneveld bestaat uit één aaneengesloten projectgebied en wordt niet onderbroken door openbaar toegankelijke wegen;

Hier wordt aan voldaan.

- d) het zonneveld niet naast of tegenover een ander zonneveld op een afstand korter dan drie keer de langste zijde van een ander zonneveld is gelegen;

Hier wordt aan voldaan.

- e) het zonneveld voor een periode van maximaal 25 jaren wordt gebruikt.

Hier wordt aan voldaan. Zonnepark De Stegenhoek wordt na 25 jaar ontmanteld.

Conclusie

Het voorliggende plan Zonnepark De Stegenhoek voldoet aan de Beleidsregels Zonnevelden van de gemeente Haaksbergen.

3.5.5 Conclusie gemeentelijk beleid

Voorliggend plan sluit aan bij de ambities van de gemeente Haaksbergen op het gebied van duurzaamheid en zonne-energie. Het zonnepark wordt op een zorgvuldige manier ingepast binnen de omgeving, met oog voor de karakteristieke waarden van het landschap en ontwikkelkansen. Het plan past binnen de gemeente Beleidsregels Zonnevelden.

3.6 Conclusie

Uit de voorgaande beleidstoets is gebleken dat de voorgenomen ontwikkeling past binnen het nationale, provinciale, regionale en gemeentelijk beleid. Wel wordt in de gemeentelijke Beleidsregels Zonnevelden genoemd dat binnen 5 meter van watergangen geen zonnepanelen gesitueerd mogen worden. Deze regel is bedoeld voor goed onderhoud aan watergangen. Door het projectgebied van het voorliggende plan lopen enkele greppels die geen waterhuishoudkundige functie hebben. In het voorliggende plan wordt een afstand gehanteerd van 2 meter tot aan de zonnepanelen aan de noordzijde van de greppels en 0,5 meter afstand aan de andere zijdes. Hiermee is het onderhoud gegarandeerd (zoals bedoeld in het gemeentelijke beleid), bij de relatief smalle greppels die geen waterhuishoudkundige functie hebben en niet in beheer zijn bij het waterschap.

4 Waardentoets

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de impact van de ontwikkeling op de verschillende waarden beschreven. Hieronder vallen flora & fauna, archeologie, cultuurhistorie en water. Er wordt beschreven wat er is onderzocht en welke resultaten hieruit zijn gekomen. Vervolgens wordt hier een conclusie uit getrokken met betrekking tot de ontwikkeling.

4.2 Natuurwaarden

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden.

Soortenbescherming

De voorgenomen ontwikkeling is getoetst aan de Wet Natuurbescherming. Hiertoe is een toetsing aan de Wet natuurbescherming uitgevoerd (een quickscan flora en fauna). Het onderzoek ('Toetsing Wet natuurbescherming, Zonnepark De Stegenhoek') is als separaat document toegevoegd bij deze Ruimtelijke Onderbouwing. Hierna volgen de belangrijkste conclusies.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als ree, haas, konijn en diverse algemene muizensoorten. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, of nesten van vogels wegnemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Voor alle soorten geldt dat nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk is.

Algemene zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten, en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden betreffen een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/43/EEG) en de gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, inmiddels Wet Natuurbescherming) beschermd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/ Natuurnetwerk Nederland (NNN) betreft een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het omhakken of rooien van bossen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

Natura 2000-gebieden: niet- stikstof gerelateerde effecten

In de directe omgeving van het projectgebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 7,5 - 8 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Haaksbergerveen. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het projectgebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking.

Natura 2000-gebieden: Stikstof gerelateerde effecten

Voor de aanleg van het zonnepark worden mobiele werktuigen ingezet en ontstaan tijdens de aanleg extra vervoersbewegingen van verkeer naar de locatie. Deze mobiele werktuigen en verkeer stoten stikstof uit. Tijdens de gebruiksfase zijn eveneens stikstofemissies te verwachten. Het gaat hierbij om extra vervoersbewegingen voor onderhoudswerkzaamheden. De stikstofdepositie die ontstaat tijdens de aanleg- en gebruiksfase kan negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. Het projectgebied van Zonnepark De Stegenhoek ligt op circa 7.5 – 8 km van het Natura-2000 gebied Buurserzand & Haaksbergerveen. Dit gebied kent enkele stikstofgevoelige habitattypen. Met AERIUS-Calculator is de stikstofdepositie berekend voor de aanleg van zonnepark de Stegenhoek te Haaksbergen en de bijbehorende landschappelijke inpassing. Het resultaat van de berekening is: 'Er zijn geen rekenresultaat hoger dan 0,00 mol/hectare/jaar'. Men kan hierdoor spreken over een niet significante stikstofdepositie. Dit betekent dat de benodigde inzet van mobiele werktuigen en het aantal vervoersbewegingen geen significant negatieve invloed hebben op de instandhoudingsdoelen van stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden. Deze zelfde uitkomst geldt voor de gebruikersfase. Hiermee is een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel stikstof, niet aan de orde voor de desbetreffende werkzaamheden, zowel in de aanlegfase als in de gebruikersfase. De onderzoeksresultaten zijn weergegeven in het separaat bijgevoegde rapport 'Aerius, Zonneveld de Stegenhoek'.

Houtopstanden

Met het plan worden geen bomen gekapt. Daardoor is een nadere toetsing op dit aspect niet van toepassing.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het projectgebied en de directe omgeving maken (geen) onderdeel uit van het NNN. Het projectgebied ligt op ruim 1 kilometer van begrensd NNN-gebied. Met de voorgenen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Daarnaast wordt het bestemmingsplan niet gewijzigd. Een toetsing aan het NNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Conclusie

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing of vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk. Vanuit de eisen van de natuurbescherming is het plan uitvoerbaar.

4.3 Archeologische waarden

Aardkundige, archeologische waarden moeten zoveel mogelijk worden behouden. Op basis van het verdrag van Malta en de wet op de archeologische monumentenzorg is het uitgangspunt gesteld om archeologisch erfgoed zoveel mogelijk terplekke te bewaren en maatregelen te nemen om dit te bewerkstelligen.

De verstoorder van de bodem is verantwoordelijk voor het behoud van de archeologische resten. Daar waar behoud ter plekke niet mogelijk is, betaalt de verstoorder het archeologisch onderzoek en de mogelijke opgravingen. Voor ruimtelijke plannen die archeologische waarden bedreigen, moeten betrokken partijen in beeld brengen welke archeologische waarden in het geding zijn.

Bestemmingsplan Buitengebied Haaksbergen, partiële herziening veegplan 1

Het projectgebied Zonnepark De Stegenhoek maakt deel uit van het bestemmingsplan 'Buitengebied Haaksbergen, partiële herziening veegplan 1', welke is vastgesteld op 1 november 2017. In dit bestemmingsplan zijn archeologische verwachtingswaardes opgenomen. Voor het grootste deel van het projectgebied geldt de dubbelbestemming 'Waarde – Hoge archeologische verwachting'. Voor een klein deel van het projectgebied geldt de dubbelbestemming 'Waarde – Lage archeologische verwachting'. Voor de dubbelbestemming 'Waarde – Hoge archeologische verwachting' geldt dat een 'omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden' noodzakelijk is wanneer werken, geen bouwwerk zijnde, en werkzaamheden uit worden gevoerd over een groter oppervlak dan 2.500 m² en dieper dan 0,4 meter. Bij de dubbelbestemming 'Waarde – Lage archeologische verwachting' ligt de grens op een oppervlak groter dan 100.000 m² en dieper dan 0,4 meter. Hierbij dient dan ook archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

Met het voorliggende plan wordt de grond niet over een groter oppervlak (alle ingrepen opgeteld) geroerd dan 2.500 m² en dieper dan 0,4 meter. In totaal betreft dit circa 886 m² (zie figuur 29). Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat met het voorliggende plan geen archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Berekening graafwerkzaamheden				
Onderdeel	Zonnepark De Stegenhoek	Eenheid	opp per eenheid	Opp (m2)
# palen onderconstructies panelen (ca. 1,60m diep)	4.183	stuks *Ø	0,008	32,85
Kabelsleuven (trafo - trafo) A1 (breedte 0,4m)	20	m2	0,90	18,00
Kabelsleuven (trafo - omvormers) J1 (breedte 0,8m)	720	m2	1,00	720,00
Transformatorhuisjes en inkoopstation	85,7	m2	1	85,67
# palen waarop camera's	25	stuks *Ø	0,008	0,20
# palen afrastering	520	stuks *Ø	0,031	16,3
Fruitbomen	6	stuks (1 m2 50 cm diep)	1	6
Bomen (knotwilg)	65	stuks (gat met Ø 30cm 0,5 m diep)	0,1	6,5
			totaal m2:	885,55

Figuur 29: Berekening bodemverstoringen op meer dan 0,4 meter diepte.

Ook met de provinciaal archeoloog is afgestemd of archeologisch onderzoek noodzakelijk is. De provinciaal archeoloog heeft aangegeven dat als de bodemroeringen onder de vereiste grenzen blijven, zoals is opgenomen in het geldende bestemmingsplan, er geen archeologisch onderzoek noodzakelijk is. De overlegreactie van de provinciaal archeoloog is separaat bijgevoegd.

Conclusie

Het voorgenomen project is redelijkerwijs uitvoerbaar aangaande het aspect archeologie. Een vervolgonderzoek is redelijkerwijs niet noodzakelijk.

4.4 Cultuurhistorische waarden

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening moeten naast de in de grond aanwezige of te verwachten monumenten, ook cultuurhistorische waarden in het projectgebied worden meegewogen bij een afwijkingbesluit in het kader van de Wro.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In het projectgebied bevinden zich geen rijks- of gemeentelijke monumenten (gebouwen). Daarnaast houdt het plan rekening met bestaande cultuurhistorische lijnen in het landschap, omliggende beplanting en de ligging in beekdallandschap.

4.5 Water

De toelichting van een omgevingsvergunning dient, conform artikel 3.1.6, lid 1 onder b van het Besluit ruimtelijke ordening, een beschrijving te bevatten van de wijze waarop in het plan rekening is gehouden met de gevolgen voor de waterhuishouding. In deze paragraaf wordt eerst ingegaan op het voor dit plan relevante waterbeleid. Vervolgens is de huidige en toekomstige waterhuishoudkundige situatie van het projectgebied beoordeeld.

Europees beleid

De Europese Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) is op 22 december 2000 in werking getreden en is bedoeld om in alle Europese wateren de waterkwaliteit chemisch en ecologisch verder te verbeteren. De Kaderrichtlijn Water omvat regelgeving ter bescherming van het binnenlandse oppervlaktewater, overgangswateren (waaronder estuaria worden verstaan), kustwateren en grondwater. Streefdatum voor het bereiken van gewenste waterkwaliteit is 2015. Eventueel kan er, mits goed onderbouwd, uitstel (derogatie) verleend worden tot uiteindelijk 2027. Voor het uitwerken van de doelstellingen worden er op (deel)stroomgebied plannen opgesteld.

In deze (deel) stroomgebied beheersplannen staan de ambities en maatregelen beschreven voor de verschillende (deel)stroomgebieden. Met name de ecologische ambities worden op het niveau van de deelstroomgebieden bepaald.

Rijksbeleid

Het Nationaal Waterplan 2016-2021 is op 10 december 2015 vastgesteld. Dit Nationaal Waterplan geeft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid in de planperiode 2016-2021, met een vooruitblik richting 2050. Het kabinet speelt proactief in op de verwachte klimaatveranderingen op lange termijn, om overstromingen te voorkomen. Binnen de planperiode gaan realistische maatregelen in uitvoering die een antwoord bieden op de opgaven voor de korte termijn en voldoende mogelijkheden openlaten om op langere termijn verdere stappen te zetten. Het kabinet sluit daarmee aan bij de resultaten van het Deltaprogramma. Met deze handelwijze is Nederland koploper en toonaangevend voorbeeld in de wereld. Met dit Nationaal Waterplan zet het kabinet een volgende ambitieuze stap in het robuust en toekomstgericht inrichten van ons watersysteem, gericht op een goede bescherming tegen overstromingen, het voorkomen van wateroverlast en droogte en het bereiken van een goede waterkwaliteit en een gezond ecosysteem als basis voor welzijn en welvaart.

Provinciaal beleid

In de Omgevingsvisie Overijssel wordt ruim aandacht besteed aan de wateraspecten. De ambities zijn, naast de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water, gericht op de verbetering van de kwaliteit van de kleinere wateren, de veiligheid, de grondwaterbescherming, bestrijding van wateroverlast, de kwantiteit en kwaliteit van grond- en oppervlakte water en waterbeleving zowel in de groene ruimte als stedelijk gebied. De provincie werkt nauw samen met Waterschappen om haar ambities te realiseren. Hiervoor hebben de waterschappen eigen regionale waterbeheersplannen opgesteld. De Provinciale staten hebben de wettelijke bevoegdheid tot het instellen en opheffen van waterschappen, tot regeling van hun gebied, taken, inrichting, samenstelling van hun bestuur en tot de verder reglementering van waterschappen. De manier waarop de waterschappen hun taak uitoefenen is onderhevig aan provinciaal toezicht doordat het waterbeheersplan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten behoeft. Dus de provincie stelt de regels en de waterschappen doen verder de uitvoering van het waterbeheer.

Waterschap Vechtstromen

Het Waterschap Vechtstromen heeft de beleidskaders van rijk en provincie nader uitgewerkt in het Waterbeheersplan 2016-2021. In het waterbeheersplan wordt het waterbeleid beschreven voor de primaire taakgebieden van het waterschap:

- Bescherming tegen overstromingen en werken aan veiligheid: Veilig water;
- Zorgen voor de juiste hoeveelheid water en passende waterpeilen: Voldoende water;
- Zorgen voor een goede waterkwaliteit die nodig is voor mens, plant en dier: Schoon water;
- Verwerken van afvalwater en het benutten van energie en grondstoffen daaruit: Afvalwater.

Daarnaast is de Keur van Waterschap Vechtstromen een belangrijk regelstellend instrument waarmee in ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden. De waterschappen adviseren bij ruimtelijke plannen (o.a. bestemmingsplannen) om te komen tot een duurzame ruimtelijke inrichting.

Met de (digitale) Watertoets kan het waterschap haar waterbelangen inbrengen in de ruimtelijke planvorming.

Watertoets

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet worden aangetoond dat de waterhuishouding niet negatief wordt beïnvloed door de beoogde ruimtelijke ontwikkeling. Hiertoe is de watertoetsprocedure ontwikkeld. Deze watertoets vormt de basis voor de planbeoordeling door het waterschap en het wateradvies.

Op 11 maart 2021 is de digitale watertoets ingevuld. Het toetsresultaat en de samenvatting van de watertoets zijn separaat bijgevoegd. Uit de watertoets volgde de 'normale procedure'. Dit komt door de ligging naast twee watergangen (aan de zuidwestkant en aan de noordoostkant) die in beheer zijn bij het waterschap. Langs deze watergangen dient 5 meter ruimte vrij gehouden te worden, om goed onderhoud uit te kunnen voeren. In het voorliggende plan is deze ruimte van 5 meter breed daadwerkelijk vrijgehouden.

Het voorliggende plan heeft geen schadelijke gevolgen voor de waterkwaliteit en ecologie. In het verleden is er in of rondom het projectgebied geen wateroverlast of grondwateroverlast geconstateerd welke beperkend is voor het gebruik en de inrichting als zonnepark. Onder de zonnepanelen wordt geen gesloten verharding aangelegd, waardoor het regenwater vrij kan infiltreren. Er komt geen afvalwater vrij. Het plan heeft dan ook geen schadelijke gevolgen voor de waterkwaliteit en ecologie.

Gelet hierop kan worden geconcludeerd dat voldaan wordt aan het waterbeleid van de overheid en het waterschap en dat het aspect 'water' geen belemmering oplevert voor het onderhavige plan.

4.6 Conclusie

Met de voorgenomen ontwikkeling worden de aanwezige waarden niet aangetast. Het voornemen is dan ook uitvoerbaar ten aanzien van de bestaande waarden in het projectgebied.

5 Milieuaspecten

5.1 Inleiding

Nieuwe initiatieven hebben te maken met milieuaspecten. Een aantal van deze milieuaspecten zijn ruimtelijk relevant. In dit hoofdstuk wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- Bodem
- Geluid
- Luchtkwaliteit
- Externe veiligheid
- Bedrijven en milieuzonering
- Vormvrije m.e.r.-beoordeling
- Lichtreflectie
- Elektromagnetische straling
- Warmteontwikkeling
- Leidingen
- Verkeer en parkeren

5.2 Bodem

Met betrekking tot het aspect bodem zijn de Wet bodembescherming, de Wet milieubeheer en het Besluit Bodemkwaliteit van belang. Bij de verlening van een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan dient te worden bepaald of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het toekomstige gebruik.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het zonnepark wordt gevormd door bouwwerken, waar geen personen verblijven. Daarnaast zijn er geen grootschalige bodemingrepen aan de orde en wordt er geen grond afgevoerd. De realisatie van een zonnepark brengt niet direct risico's m.b.t. bodemvervuiling met zich mee.

Het projectgebied is geen verdachte locatie m.b.t. bodemverontreinigingen. Er is geen vermoeden van de aanwezigheid van verontreinigde stoffen, door uitgevoerde activiteiten in het verleden. De grond binnen het projectgebied wordt nu gebruikt als vrij intensief gebruikte landbouwgrond. Het bodemleven zal hierdoor minimaal zijn. Na het uitvoeren van de werkzaamheden ter oprichting van het project zal de bodem verder niet worden aangetast. Overigens zijn de werkzaamheden ook gering van diepte. Realisatie van een zonnepark met een bloem- en kruidenrijk grasland als vaste onderbegroeiing kan op deze plek voor de komende decennia een stabiele situatie bieden waar geen chemicaliën (kunstmest of gewasbeschermingsmiddelen) worden toegepast. Dit biedt kansen voor verbetering van het bodemleven, de bodemstructuur, verbetering van het zelfreinigend vermogen en daarnaast extra habitat voor bestuivers en plaagbestrijders. Er zijn derhalve geen nadelige effecten voor de bodem te verwachten.

Gelet op voorgaande bevindingen wordt gesteld dat het aspect bodemkwaliteit geen probleem zal opleveren voor de ontwikkeling van een zonnepark. Met betrekking tot het aspect bodem wordt de voorgenomen ontwikkeling uitvoerbaar geacht.

5.3 Geluid

Voor de beoordeling van het onderdeel geluid moet in algemene zin aan de volgende punten worden voldaan:

- de normen uit de Wet geluidhinder worden in acht genomen;
- bedrijven in de omgeving worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd;
- op en rond het projectgebied blijft sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Wet geluidhinder

In de Wet geluidhinder (Wgh) staat dat inzichtelijk moet worden gemaakt welke geluidsbronnen in het gebied aanwezig zijn en wat de geluidsbelasting is voor woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen zoals onderwijsgebouwen, ziekenhuizen en verpleeghuizen. Op basis van de Wet geluidhinder (Wgh) zijn er drie geluidsbronnen waarmee bij nieuwe ruimtelijke plannen rekening gehouden dient te worden: wegverkeer-, railverkeer- en industrielawaai. Artikel 76 Wgh verplicht er toe om bij ruimtelijke ontwikkelingen die betrekking hebben op gronden binnen een geluidzone terzake van de geluidsbelasting van de gevel van geprojecteerde geluidsgevoelige bestemmingen de grenswaarden uit de Wgh in acht te nemen.

Op deze locatie wordt geen geluidsgevoelige bestemming toegevoegd. Het zonnepark hoeft dan ook niet beschermd te worden tegen geluidsoverlast. Ook is er geen sprake van industrielawaai vanuit het nieuw te realiseren zonnepark. Binnen het projectgebied worden zonnepanelen geplaatst. Deze zonnepanelen produceren geen geluid. Daarnaast worden er ook geen installaties opgenomen die een wezenlijke geluidsemissie veroorzaken waardoor nader onderzoek noodzakelijk is. Het inkoopstation, de transformatorstations en de omvormers worden op ruime afstand van de dichtstbijzijnde geluidsgevoelige bestemmingen gerealiseerd. Daarnaast is er, vanwege de hellende positie van de panelen, geen wezenlijke reflectie van omgevingsgeluid. Door de hellende positie kaatst geluid omhoog. Een akoestisch onderzoek is dan ook niet noodzakelijk.

Bedrijven in de omgeving

Binnen het projectgebied wordt geen nieuwe geluidgevoelige bestemming gerealiseerd. Bestaande bedrijven worden niet extra belemmerd.

Woon- en leefklimaat

Er worden een inkoopstation, transformatorstations en omvormers geplaatst binnen het projectgebied. Het inkoopstation en de transformatorstations hebben een bronvermogen van maximaal 10 MVA. In de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' is dit gelijk te stellen aan de activiteit 'elektriciteitsdistributiebedrijven'. Bij een bronvermogen tot maximaal 10 MVA geldt een richtafstand voor geluid van 30 meter tot geluidsgevoelige functies. Het inkoopstation en de transformatorstations worden op aanmerkelijk grotere afstand van de bestaande woningen gesitueerd. De dichtstbijzijnde woning, dit betreft de woning van de betrokken grondeigenaren, ligt op een afstand van circa 50 meter van het dichtstbijzijnde transformatorstation). Met betrekking tot geluid blijft dan ook een aanvaardbaar woon- en leefklimaat aanwezig.

Conclusie

Op deze locatie wordt geen geluidsgevoelige bestemming toegevoegd. Het zonnepark hoeft dan ook niet beschermd te worden tegen geluidsoverlast. De realisatie van het zonnepark leidt anderzijds niet tot een

ontoelaatbare toename van de geluidhinder. Met betrekking tot geluid blijft een aanvaardbaar woon- en leefklimaat aanwezig voor omwonenden.

5.4 Luchtkwaliteit

Het wettelijk kader met betrekking tot de luchtkwaliteit is sinds 2007 vastgelegd in hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer (Wm) en in de algemene maatregel van bestuur: 'Niet in betekenende mate bijdragen' (Besluit NIBM) en de ministeriële regeling NIBM (Regeling NIBM). In titel 5.2 van de Wm is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) geregeld. In dit programma staat onder andere beschreven wanneer en hoe overschrijding van luchtkwaliteitsnormen moet worden aangepakt. In het programma wordt rekening gehouden met nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Ontwikkelingen die binnen het programma passen hoeven niet te worden getoetst aan de luchtkwaliteitsnormen.

Voor ontwikkelingen die niet in betekende mate bijdragen aan luchtverontreiniging, hoeft geen onderzoek te worden gedaan naar de luchtkwaliteit.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Op grond van de NIBM-tool is een ontwikkeling 'in betekende mate' bij een toename van het aantal verkeersbewegingen met ruim 800 per dag (met 5% aandeel vrachtverkeer). De voorgenomen ontwikkeling betreft de realisatie van een zonnepark. De verkeersbewegingen die de ontwikkeling van een zonnepark met zich mee brengt, zijn alleen tijdens de aanlegfase merkbaar. In deze fase zal er tijdelijk sprake zijn van een grotere toename van verkeersbewegingen. Nadat de bouw van het park is afgerond daalt het aantal verkeersbewegingen weer naar de oude situatie.

Zelfs tijdens de bouwperiode zal het aantal verkeersbewegingen ruimschoots onder de 800 per dag blijven. Daardoor leidt de ontwikkeling niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit én kan de ontwikkeling niet als 'niet in betekende mate' worden gezien.

Gelet op het voorgaande wordt gesteld dat nader onderzoek naar het aspect luchtkwaliteit niet noodzakelijk is.

5.5 Externe veiligheid

Externe veiligheid richt zich op het beheersen van risico's bij onder meer productie, opslag, transport en gebruik van gevaarlijke stoffen. Dergelijke activiteiten leggen beperkingen op aan de omgeving. Door maatregelen kunnen de afstanden worden verkleind. Er wordt onderscheid gemaakt tussen plaatsgebonden risico en groepsrisico. Het groepsrisico heeft een oriënterende waarde, voor het plaatsgebonden risico geldt een grenswaarde voor kwetsbare objecten en een richtwaarde voor beperkt kwetsbare objecten. De grenswaarde mag niet worden overschreden.

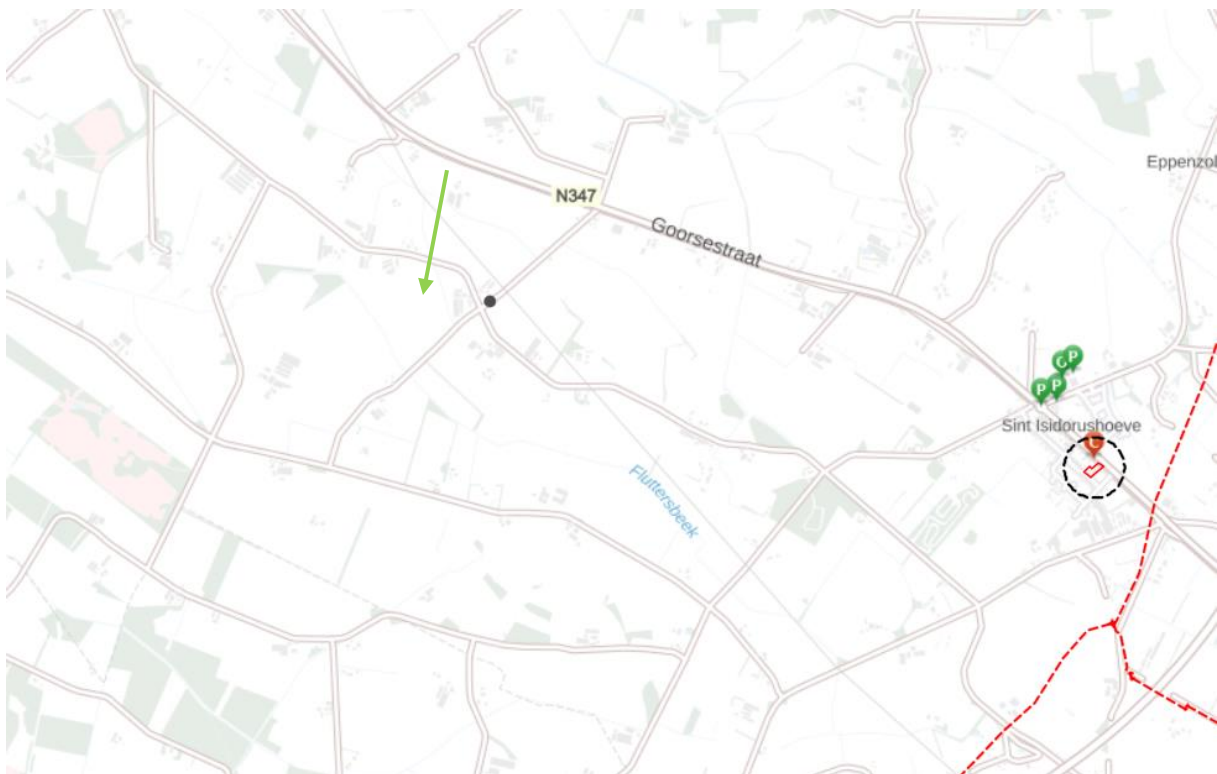
Voor de oriënterende waarde en richtwaarde geldt dat afwijken alleen met een dergelijke motivering is toegestaan. Het aspect externe veiligheid betreft het risico op een ongeval waarbij een gevaarlijke stof aanwezig is. Deze gevaarlijke stoffen kennen twee verschillende bronnen. Dit zijn de stationaire (chemische fabriek, lpg-tankstation) en de mobiele (tankwagen, gasleidingen) bronnen.

Er wordt getoetst aan de volgende wet- en regelgeving:

- Voor inrichtingen (bedrijven) wordt getoetst aan het besluit Externe veiligheid inrichtingen (BEVI) en de bijbehorende regeling.
- Voor transportroutes over weg, water en spoor wordt getoetst aan het Besluit externe veiligheid transportroutes (BEVT).
- Voor buisleidingen wordt getoetst aan het Besluit externe veiligheid buisleidingen (BEVB).

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Om in beeld te brengen of er in het projectgebied of in de nabijheid daarvan risicobronnen aanwezig zijn, is de risicokaart geraadpleegd. Hieruit blijkt dat er geen risicobronnen in het projectgebied aanwezig zijn (zie figuur 30).

Figuur 30: Uitsnede Risicokaart Nederland, waarbij met groene pijl de ligging van het projectgebied is aangeduid.

Een zonnepark is geen gevoelig object of een inrichting die formeel een veiligheidscontour kent. Wel betreft een zonnepark een inrichting die energie in de vorm van elektriciteit opwekt en op het elektriciteitsnet levert. Om de veiligheid te waarborgen komt er een (transparant) hek rondom het zonnepark, daar waar geen brede watergang aanwezig is. Dit hekwerk is 2 meter hoog en staat op ruime afstand van de zonnepanelen waardoor personen niet bij de zonnepanelen kunnen. Daarnaast wordt het zonnepark niet openbaar toegankelijk. Het zonnepark kan enkel middels een afgesloten poort worden betreden ten behoeve van regulier beheer en onderhoud. Daarnaast wordt het zonnepark geaard en worden elektriciteitskabels ondergronds aangelegd.

De voorgenomen ontwikkeling is uitvoerbaar op het gebied van externe veiligheid.

5.6 Bedrijven en milieuzonering

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stellen zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan we het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast. Milieuzonering heeft twee doelen:

- het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
- het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Voor het bepalen van de aan te houden afstanden wordt in eerste instantie doorgaans de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' uit 2009 gehanteerd, waarin richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar zijn opgenomen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Er worden een inkoopstation, transformatorstations en omvormers geplaatst binnen het projectgebied. Het inkoopstation en de transformatorstations hebben een bronvermogen van maximaal 10 MVA. In de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' is dit gelijk te stellen aan de activiteit 'elektriciteitsdistributiebedrijven'. Bij een bronvermogen van maximaal 10 MVA geldt een richtafstand voor geluid van 30 meter tot geluidsgevoelige functies. Het inkoopstation en de transformatorstations worden op aanmerkelijk grotere afstand van de bestaande woningen gesitueerd. De dichtstbijzijnde woning, dit betreft de woning van de betrokken grondeigenaren, ligt op een afstand van circa 50 meter van het dichtstbijzijnde transformatorstation. Met betrekking tot geluid blijft dan ook een aanvaardbaar woon- en leefklimaat aanwezig. Het plan past daardoor binnen de geldende richtafstanden uit de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering'. Ook worden omliggende bedrijven niet in hun bedrijfsvoering beperkt.

Brandveiligheid

In het plan voor Zonnepark De Stegenhoek zijn maatregelen opgenomen betreffende de brandveiligheid. Dit betreft bijvoorbeeld clustering van transformatoren en het inkoopstation, dichtbij de ingang van het zonnepark, in verband met bereikbaarheid voor brandweer. De toegangsweg is minimaal 4,5 meter breed en bestaat uit een halfverharding.

5.7 Vormvrije m.e.r.-beoordeling

Het Besluit milieueffectrapportage geeft activiteiten en gevallen aan waarin een milieueffectrapport moet worden gemaakt. Ook gelden er verplichtingen als een voorgenomen project valt onder de genoemde activiteiten, maar niet onder de drempelwaarden. Voor projecten of activiteiten die beneden de drempelwaarden vallen moet een toets worden uitgevoerd of belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd. Deze vormvrije m.e.r.-beoordeling kan tot twee conclusies leiden:

- belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten: er is geen m.e.r. beoordeling noodzakelijk;

- belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn niet uitgesloten: er moet een m.e.r.-beoordeling plaatsvinden of er kan direct worden gekozen voor m.e.r.

De toetsing in het kader van de vormvrije m.e.r.-beoordeling dient te geschieden aan de hand van de selectiecriteria in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling. In deze bijlage staan drie hoofdcriteria centraal:

- de kenmerken van het project;
- de plaats van het project;
- de kenmerken van de potentiële effecten.

Het project maakt een functiewijziging naar een zonnepark mogelijk. De voorgenomen ontwikkeling is niet opgenomen in de D-lijst van het Besluit m.e.r. Het zonnepark van bruto 10,2 hectare groot betreft bijvoorbeeld geen landinrichtingsproject (D9). De ontwikkeling van een zonnepark valt pas onder deze categorie als deze onderdeel uitmaakt van een groter landinrichtingsproject (het project dient een voldoende substantieel karakter te hebben). Ook valt het project niet onder categorie D22.1. Hiervan is sprake bij de oprichting, wijziging of uitbreiding van een industriële installatie bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water. Het zonnepark wekt alleen energie op. Verder is categorie D11.2 niet van toepassing, aangezien het geen stedelijk ontwikkelingsproject betreft en het zonnepark een relatief beperkt oppervlak beslaat.

Voor de volledigheid verwijzen wij ook naar de uitspraak van de rechtbank Overijssel van 19 september 2018 en zaaknummer 18_689, waarin bevestigd wordt dat een vergelijkbaar project niet valt binnen de categorie D van het Besluit m.e.r. en er geen beoordeling nodig is. Deze uitspraak is op 14 augustus 2019 bevestigd door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en na te zien onder het zaaknummer 2019:2770.

Voor het voorgenomen plan is geen m.e.r.-beoordeling of vormvrije m.e.r. benodigd. Het zonnepark valt niet onder het Besluit milieueffectrapportage. Aangezien het plan wel kenmerken vertoont van diverse beoordelingscategorieën zoals hiervoor omschreven, getuigt het van een goede en zorgvuldige ruimtelijke ordening en belangenafweging om voornoemde beoordeling van milieueffecten te doen. Hiertoe is wel vormvrije m.e.r. beoordeling opgesteld, welke is bijgevoegd ('Vormvrije m.e.r. beoordelingsnotitie Zonnepark De Stegenhoek, Haaksbergen').

5.8 Lichtreflectie

Het zonnepark wordt landschappelijk zorgvuldig ingepast. Met name aan de zijden waar omliggende woningen zijn gesitueerd. Zo wordt de zuidzijde van het zonnepark (daar waar de panelen naar toe zijn gesitueerd) ingepast met struweel. Ook wordt hier klimop tegen het hekwerk gerealiseerd. Ook wordt gekozen voor een type paneel welke lichtschittering/lichtreflectie zoveel mogelijk beperkt. Van lichtreflectie/lichtschittering is dan ook geen sprake.

5.9 Elektromagnetische straling

Zowel bij het inkoopstation als de transformatorstations zullen extreem laagfrequente elektromagnetische velden (ELF) vrijkomen. Ten aanzien van elektromagnetische straling bij hoogspanningsmasten hanteert de overheid een voorzorgprincipe waarbij een grens wordt aangehouden van 0,4 micro Tesla (μT). Dit

voorzorgsprincipe dient daarmee ook gehanteerd te worden bij de ontwikkeling van een zonnepark, door de afstand van een zonnepark tot woningen en andere gevoelige bestemmingen zodanig te laten zijn dat de magnetische veldsterkte bij de gevoelige bestemmingen niet boven de advieswaarde van 0,4 μT komt. In het RIVM 'Verkenning van extreem-laagfrequente (ELF) magnetische velden bij verschillende bronnen' (RIVM-rapport 609300011/2009) wordt aandacht besteed aan elektromagnetische velden als gevolg van de aanwezigheid van transformatorstations. De sterkte van deze velden neemt sterk af wanneer de afstand tot de bron groter wordt. Uit het onderzoek blijkt dat 0,4 μT wordt bereikt op een afstand van maximaal 7 m van onderzochte transformatorstations. Gezien de relatief grote afstand van het te realiseren inkoopstation en de transformatorstations tot de dichtstbijzijnde woning (van circa 50 meter) mag redelijkerwijs worden aangenomen dat elektromagnetische straling geen gezondheidsrisico vormt.

5.10 Warmteontwikkeling

Recente studies (o.a. Analysis of the potential for a heat Island Effect in Large Solar Farms, Columbia University) hebben onderzocht of er bij zonneparken sprake is van '(Urban) Heat Island Effects'. Uit onderzoeken is gebleken dat er onder bepaalde condities sprake kan zijn van een hogere temperatuur direct boven velden met zonnepanelen. Direct rondom velden met zonnepanelen zijn eventuele temperatuurverschillen deels, danwel geheel te verwaarlozen, afhankelijk van de windrichting en eventuele neerslag. Het is dan ook niet te verwachten dat er sprake zal zijn van significante temperatuurverschillen in de omgeving van het projectgebied, door de komst van dit zonnepark. Daarbij komt dat er in dit specifieke plan is gekozen voor een opstelling met begroeiing tussen de panelen. Ook wordt er om het veld met zonnepanelen relatief veel beplanting toegevoegd. Dit zorgt ervoor dat afkoeling door verdamping blijft plaatsvinden. Er is op dit moment nog geen wet- en/of regelgeving omtrent '(Urban) Heat Island Effects' in Nederland.

5.11 Leidingen

Ten behoeve van het plan dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van ondergrondse kabels en planologisch relevante leidingen. Er liggen geen kabels in het projectgebied die beperkend zijn voor het voorgenomen plan.

5.12 Verkeer en parkeren

In de voorgenomen ontwikkeling worden de agrarische gronden, tijdelijk, in gebruik genomen als zonnepark. Een dergelijke ontwikkeling heeft geen grote gevolgen voor het verkeer en parkeren. Het zonnepark moet voornamelijk in de aanlegfase en in de ontmantelingsfase bereikt worden, en daarnaast alleen op heel beperkte schaal ten behoeve van het beheer. Het zonnepark wordt niet openbaar toegankelijk. Het zonnepark wordt op een veilige manier ontsloten via een bestaande inrit, op het bestaande (betrokken) erf aan de Kinkelerweg. Binnen het projectgebied, buiten het zicht, wordt ruimte gecreëerd voor het parkeren van enkele voertuigen (ten behoeve van het beheer).

5.13 Conclusie

In dit hoofdstuk zijn alle relevante milieuaspecten beschreven. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen ontwikkeling geen milieubelemmeringen met zich meebrengt.

6 Uitvoerbaarheid

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de uitvoerbaarheid van het te ontwikkelen plan. De ruimtelijke uitvoerbaarheid, de maatschappelijke uitvoerbaarheid en de economische uitvoerbaarheid wordt beschreven.

6.2 Ruimtelijke uitvoerbaarheid

In voorgaande hoofdstukken is beschreven hoe het voorgenomen project past binnen het van toepassing zijnde overheidsbeleid. Geconstateerd is dat er geen omgeving- en milieukundige belemmeringen zijn. Ruimtelijk is de voorgenomen ontwikkeling daarmee uitvoerbaar.

6.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

6.3.1 Omgevingsproces

In paragraaf 2.2.8 van de voorliggende Ruimtelijke Onderbouwing is weergegeven hoe de initiatiefnemers van het omwonenden en andere belanghebbenden hebben geïnformeerd en laten participeren in het plan. Dit omgevingsproces blijft doorlopen, ook na vergunningverlening.

6.3.2 Financiële participatie

In paragraaf 2.2.9 van de voorliggende Ruimtelijke Onderbouwing is weergegeven welke mogelijkheden voor financiële participatie worden geboden.

6.3.3 Vooroverleg

Het Rijk

Geoordeeld is dat dit ruimtelijke plan geen nationale belangen schaadt. Daarom kan worden afgezien van het voeren van vooroverleg met het Rijk.

Provincie Overijssel

Het voorliggende plan is afgestemd met de provincie Overijssel. Geconstateerd is dat het plan past binnen het provinciale beleid.

Waterschap Vechtstromen

Het plan is afgestemd met het waterschap. Met het plan worden geen waterbelangen geschaad (zie paragraaf 4.5 van de voorliggende Ruimtelijke Onderbouwing).

6.3.4 Zienswijzen

De ontwerp omgevingsvergunning wordt voor zes weken voor zienswijzen ter inzage gelegen. In deze paragraaf wordt te zijner tijd weergegeven of er wel of geen zienswijzen zijn ingediend. Indien zienswijzen zijn ingediend, wordt in deze paragraaf weergegeven of de zienswijzen hebben geleid tot aanpassingen van het plan.

6.4 Economische uitvoerbaarheid

Kostenverhaal gemeente

Het bouwplan is geen aangewezen bouwplan als bedoeld in artikel 6.2.1 Besluit ruimtelijke ordening. Een exploitatieplan is dan ook niet nodig. Wel dient verhaal van planschadekosten te worden verzekerd. Hiertoe wordt een planschadeovereenkomst gesloten.

Financiering zonnepark

De ontwikkeling van het zonnepark gebeurt voor eigen rekening en risico van de initiatiefnemers. Hierbij wordt SDE++ subsidie aangevraagd die voor dit type projecten is bedoeld.

6.5 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat het voorgenomen plan ruimtelijk, maatschappelijk, en economisch uitvoerbaarheid is. De voorgenomen ontwikkeling kan dus worden gerealiseerd.